

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. szeptember 29.
(OR. en)

11240/20

UD 240

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2020. szeptember 28.
Címzett:	Jeppé TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2020) 213 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM Második kétéves jelentés az EU vámuniójának és a vámunió irányításának továbbfejlesztése terén elért eredményekről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az SWD(2020) 213 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2020) 213 final

Brüsszel, 2020.9.28.
SWD(2020) 213 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

**Második kétéves jelentés az EU vámuniójának és a vámunió irányításának
továbbfejlesztése terén elért eredményekről**

Tartalom

I.	BEVEZETÉS.....	2
II.	HÁTTÉR.....	3
III.	A KIEMELT TERÜLETEKEN ELÉRT ELŐREHALADÁS.....	6
	1. A brexit kezelése.....	7
	a) A kilépésről rendelkező megállapodás.....	7
	b) A kilépésről rendelkező megállapodás megkötését követő tevékenységek.....	8
	c) Az Egyesült Királysággal való jövőbeli kapcsolatról folytatott tárgyalások.....	9
	2) Az ellenőrzések megerősítése és a csalás kezelése.....	10
	3) Az uniós vámjog nyomon követésének nagyobb mértékű alkalmazása.....	11
	a) Az egyszerűsítések alkalmazásának nyomon követése.....	11
	b) Az engedélyezett gazdálkodói (AEO) program megerősítése.....	12
	c) A biztosítékokra és az elengedésre/visszafizetésre vonatkozó rendelkezések végrehajtásának nyomon követése.....	13
	d) Az uniós vámjogszabályok egységes alkalmazásának nyomon követése.....	13
	4) A vámigazgatási szervek hatékonyságának javítása.....	14
	5) Az innováció kihasználása.....	16
	a) Egyablakos ügyintézés.....	16
	b) Egyéb innovatív technológiai megoldások.....	17
	6) A vámügyi elektronikus rendszerek és használatuk optimalizálása.....	18
	a) Az Uniós Vámkódex szerinti elektronikus rendszerek.....	18
	b) Az Uniós Vámkódexhez kapcsolódó elektronikus rendszerektől eltérő elektronikus rendszerekkel kapcsolatos munka.....	20
	c) Hosszú távú vámügyi informatikai stratégia.....	21
	7) Az e-kereskedelem kihívásainak kezelése.....	22
	8) A vámunió kamatoztatása az Unió biztonságának javítása érdekében.....	23
	a) Importellenőrzési rendszer.....	23
	b) Más biztonsági és határigazgatási hatóságokkal folytatott munka.....	24
	9) A nemzetközi kapcsolatok elmélyítése.....	26
IV.	KÖVETKEZTETÉS.....	29
	Melléklet: jogszabályok, programok és elektronikus rendszerek.....	30
	a) A vámhatóságok által végrehajtott jogszabályok.....	30
	b) Vámügyi programok.....	31
	c) Vámügyi elektronikus rendszerek.....	32

I. BEVEZETÉS

„Az EU vámuniójának és a vámunió irányításának továbbfejlesztése” című 2016-os közleményében¹ az Európai Bizottság meghatározta a vámunió stratégiai jövőképét, amely szerint az uniós tagállamok és a Bizottság szorosabb partnerségben lépnek fel annak biztosítása érdekében, hogy a vámunió a lehető legjobban hozzájáruljon az EU jólétéhez és biztonságához.

Bár a vámunió megvalósítása az egyes tagállamok vámigazgatási szerveinek a feladata, a Bizottság a közleményben rámutatott arra, hogy a vámunió jellege a nemzeti igazgatási szervek közötti kölcsönös függést feltételez. A vámszabályoknak és a vámalakíságoknak a 2016-ban hatályba lépett Uniós Vámkódex formájában létrehozott új kerete csak akkor működhet megfelelően, ha az összes vámigazgatási szerv által egységesen alkalmazott szabályokkal megegyező feltételek szerint alkalmazzák, és ha a Kódex szerinti, az EU egészére kiterjedő interoperábilis elektronikus rendszerek elkészülnek. Ezenfelül a vámunió a vámhatóságok és az EU határainál működő egyéb bünydöző hatóságok közötti szorosabb együttműködést is szükségessé tesz, többek között a megfelelő információs rendszerek interoperabilitása révén. A vámügyi elektronikus rendszerek fejlesztésére és karbantartására vonatkozó, átfogóbb és hosszú távú stratégiára is szükség van, különösen a felmerülő magas költségekre tekintettel. A közlemény meghatározta az e célok eléréséhez szükséges intézkedéseket, és a Bizottság vállalta, hogy rendszeres kétévenkénti jelentést nyújt be a Tanácsnak és a Parlamentnek az intézkedések előrehaladásáról.

2017 márciusában az Európai Unió Tanácsa következtetéseket² tett közzé, amelyekben üdvözölte a közleményt, és azt kérte, hogy a kétévenkénti jelentésben külön-külön szerepeljenek az említett területeken történt fejlemények, figyelembe véve a vám-együttműködési munkacsoport céljait, tevékenységét és eredményeit, a tagállamok és a Bizottság hatásköreit, valamint a méretgazdaságosság és az együttműködés révén elérhető takarékoság szükségességét.

A Bizottság az első kétéves jelentésében³ be tudott számolni számos, a vámunió jobb irányításához kapcsolódó területen elért előrehaladásról. A jelentés ugyanakkor a következő kiemelt nyomonkövetési intézkedéseket igénylő kérdéseket határozta meg:

1. A brexit kezelése
2. Az ellenőrzések megerősítése és a csalás kezelése
3. Az uniós vámjog nyomon követésének nagyobb mértékű alkalmazása
4. A vámigazgatási szervek hatékonyságának javítása

¹ COM(2016) 813.

² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7585-2017-REV-1/hu/pdf>

³ COM(2018) 524.

5. Az innováció kihasználása
6. A vámügyi elektronikus rendszerek és használatuk optimalizálása
7. Az e-kereskedelem kihívásainak kezelése
8. A vámunió kamatoztatása az Unió biztonságának javítása érdekében
9. A nemzetközi kapcsolatokra irányuló munka folytatása.

A Tanács üdvözölte az első kétéves jelentést⁴, és felkérte a Bizottságot, hogy a következő kétéves jelentésében ismertesse az említett kiemelt területeken történt előrehaladást, újra figyelembe véve adott esetben a vám-együttműködési munkacsoport céljait, tevékenységét és eredményeit.

E második kétéves jelentésnek ezért azt a célja, hogy ismertesse a vámunió irányításához kapcsolódó, fent említett kiemelt területeken a 2018 és 2020 eleje közötti időszakban elért előrehaladást. Ez a jelentés a vámunió következő szintre emeléséről szóló bizottsági cselekvési tervvel összefüggésben kerül közzétételre és azzal összefüggésben értelmezendő. Ez a jelentés ezért visszamenőlegesen tekinti át a legutolsó kétéves jelentés 2018 közepén történt közzététele óta eltelt időszakban elért előrehaladást, az említett és az egyéb kiemelt területeken megteendő jövőbeli intézkedések kezelését pedig a cselekvési tervre hagyja.

II. HÁTTÉR

Az EU vámuniója 1968 óta létezik. A vámunió kiterjed minden árukereskedelemre, és magában foglalja egyrészt az áruknak a vámterületen⁵ belüli szabad mozgását, másrészt a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatokban alkalmazott közös vámtarifát és közös kereskedelempolitikát. Ennek eredményeként minden tagállam ugyanazokat a vámokat alkalmazza az EU-n kívülről érkező behozatalra, az EU pedig – a közös kereskedelempolitikája révén – egyetlen kereskedelmi blokként jár el a nemzetközi kereskedelmi megállapodások kidolgozása során.

A vámunió az EU kizárólagos hatáskörébe tartozó terület⁶, ami azt jelenti, hogy önmagában az EU végezhet jogalkotást és elfogadhat kötelező erejű jogi aktusokat. Ugyanakkor a tagállamok egyes nemzeti vámhatóságai felelnek a vámunió tényleges megvalósításáért. Számos elemző bírálta, hogy a tagállamok érzékelhetően nem alkalmazzák egységesen a vámszabályokat, és rámutattak arra, hogy ez egyrészt a tagállamok közötti tisztességtelen verseny problémáihoz, másrészt csaláshoz vezet.

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5650-2019-INIT/hu/pdf>

⁵ Az Unió vámterülete az Európai Unió tagállamainak területéből áll, kivételt képeznek a tagállamok egyes, történelmi vagy földrajzi okokból kizárt területei, valamint Monaco területe. Az Egyesült Királyság és az EU között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás értelmében az uniós vámjog Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára, valamint a Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre az átmeneti időszak végéig, Észak-Írországra pedig az átmeneti időszak végét követően alkalmazandó. A kilépésről rendelkező megállapodás értelmében a Ciprus szigetén található Akrotiri és Dhekelia (az Egyesült Királyság felségterülete) továbbra is az Unió vámterületének része lesz.

⁶ Az Európai Unióról működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 3. cikke.

Az uniós vámhatóságok feladata jelenleg jóval túlmutat a vámterületre történő belépéskor végzett vám-, héa- és jövedékiadó-beszédés hagyományos feladatán, mivel az egészségügyre, a környezetvédelemre, a védelemre, a biztonságra és sok más területre vonatkozó jogszabályokat is végrehajtanak. A vámhatóságok felelősségi körei jellemzően bővülnek, amikor az új szakpolitikai fejlemények végrehajtást tesznek szükségessé az EU határain.

Bevételek beszédése

- Uniószerint a vámhatóságok másodpercenként 27 tétellel foglalkoznak, amelyek bejelentett értéke 150 000 EUR; 2019-ben 26 707 millió EUR összegű vámot szedtek be⁷.
- 2018-ban⁸ a nemzeti vámhatóságok 584 millió EUR meg nem fizetett vámot tártak fel, amelyet vissza kell juttatni az Unió költségvetésébe. A feltárt összeg 121 millió EUR-val (20,7 %-kal) alacsonyabb volt 2019-ben.

A terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem

- 2019-ben az EU-n belüli vámhatóságok által lefoglalt kábítószer mennyisége 400 tonna volt. 26 tagállam 2019-ben bejelentett mennyiségeinek a 2018. évi mennyiségekkel (472 tonna) való összevetésekor a lefoglalt kábítószer-mennyiségek csökkenése figyelhető meg.
- A lőfegyver-ellenőrzések a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni uniós stratégia kulcsfontosságú részét képezik. 2019-ben az uniós vámhatóságok összesen 3 699 darab lőfegyvert foglaltak le, ami jelentős (41 %-os) növekedés az előző évhez képest (2 621 darab).
- 2019-ben a vámhatóságok által lefoglalt illegális dohányárú és cigaretta összesen 3,5 milliárd darab volt, ami 15,3 %-os csökkenést jelent 2018-hoz képest (4,1 milliárd). Ez a mennyiség azonban majdnem megegyezik a 2017-ben lefoglalt 3,3 milliárd darabbal.
- A készpénzmozgások ellenőrzésére az uniós polgárok biztonságát veszélyeztető nemzetközi pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási tevékenységek fokozódása elleni küzdelem érdekében kerül sor. A 2019-ben kitöltött összesen 113 036 készpénzellenőrzési nyilatkozat közül a vámhatóságok csaknem 13 104 helytelennek talált készpénzbejelentő nyilatkozatot rögzítettek (az összes nyilatkozat 11,5 %-a). E szabálytalanságok értéke 330,9 millió EUR-t tett ki. Ez 2018-hoz képest összességében növekedést jelent, amikor 102 561 készpénzellenőrzési nyilatkozatot tölthettek ki, amelyek közül a tagállamok csaknem 12 000 helytelennek talált készpénzbejelentő nyilatkozatot rögzítettek; ezek értéke 326 millió EUR-t tett ki.

A szellemi tulajdon-jogok védelme – hamisított áruk lefoglalása⁹

- Az Európai Bizottság arra utaló adatokat tett közzé, hogy a gyorspostai és a postai szolgáltatások keretében kézbesített kis méretű csomagok jelentős mennyisége miatt 2018-ban megnövekedett az EU-ba importált és lefoglalt hamisított áruk száma. A feltartóztatott szállítmányokra vonatkozó számadat a 2017. évi 57 433-ról 2018-ban 69 354-re ugrott, ugyanakkor a lefoglalt árucikkek teljes mennyisége az előző évekhez képest csökkent. 2018-ban csaknem 27 millió olyan árucikket foglaltak le, amelyek

⁷ Forrás: Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság, Európai Bizottság – a vámunió teljesítményével foglalkozó hálózat.

⁸ Forrás: Költségvetési Főigazgatóság, Európai Bizottság.

⁹ Forrás: Jelentés a szellemi tulajdon-jogok uniós vámhatósági érvényesítéséről: az uniós határoknál tapasztalt eredmények, 2018. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019-ipr-report.pdf

szellemitulajdon-jogokat sértettek; ezek értéke kereskedelmi áron számítva közel 740 millió EUR volt.

- A lefoglalt árucikkek között kiemelkedő helyet foglalt el a cigaretta, amely a lefoglalt árucikkek teljes mennyiségének 15 %-át tette ki. Ezt követték a játékok (14 %), a csomagolóanyagok (9 %), a címkék, a cédulák és a matricák (9 %), valamint a ruházati cikkek (8 %). Az otthoni személyes használatra szánt termékek, mint például a testápoló cikkek, a gyógyszerek, a játékok és az elektromos háztartási cikkek az összes lefoglalt áru közel 37 %-át tették ki.

A vámhatóságoknak mindig megfelelő egyensúlyt kell fenntartaniuk az eredményes vámellenőrzések és a jogszerű kereskedelem megkönnyítése között, mivel a kereskedelem létfontosságú az EU gazdasági jóléte szempontjából. Az EU és az uniós tagállamok aláírták a felülvizsgált Kiotói Egyezményt¹⁰, amely egyszerű és kereskedelembarát, ugyanakkor hatékony vámeljárásokkal mozdítja elő a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését. Ugyanezt a cél tűzi ki a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodás, amelynek az EU is aláíró fele.

2018-ban az EU világkereskedelemből való részesedése (15,2 %) csaknem negyed százalékponttal emelkedett 2017-hez képest. *A legfrissebb rendelkezésre álló adatok¹¹ szerint az EU-27 által havonta a világ többi részére exportált áruk értéke mintegy 180 milliárd EUR, a világ többi részéről importált áruk értéke pedig mintegy 150 milliárd EUR.* A világ többi részével bonyolított uniós kereskedelem növekedése miatt az uniós vámhatóságok munkaterhe nőtt, míg ugyanebben az időszakban a vámtisztviselők száma – az EU egészét tekintve 89 652 – kismértékben csökkent 2017-hez képest (89 771).

A kereskedelmi forgalom kezelése az EU határain¹²

- Az uniós kereskedők jelenleg a vám-árnyilatkozatok csaknem 100 %-át elektronikus úton nyújtják be. Az EU-ban a nemzeti vámügyi informatikai rendszerek átlagos rendelkezésre állása 99,95 % (2019), és 0,4 %-os emelkedést mutat a 2018. évi rendelkezésre állási arányhoz képest. Ez azt jelzi, hogy az uniós vámhatóságok továbbra is teljes mértékben elektronikus és interoperábilis környezetben működnek.
- A vámkezelési folyamat meglehetősen gyors. A rendes eljárás keretében (azaz egyszerűsített eljárás igénybevétele nélkül) benyújtott behozatali vám-árnyilatkozatok kiadása általában egy órán belül megtörténik (2019-ben 91,7 %, 2018-ban pedig 92,2 %). A standard eljárás keretében benyújtott kiviteli vám-árnyilatkozatok esetében az egy órán belüli vámkezelés 2019-ben 82 %-ra csökkent (2018-ban 91 % volt).
- 2019-ben 1 945 új engedélyezett gazdálkodói (AEO) engedélyt adtak ki, ami azt jelenti, hogy az év végén – folyamatosan növekvő tendenciát követően – 18 400 érvényes AEO-engedély volt. (2018: 17 135 AEO-engedély).

¹⁰ A Kereskedelmi Világszervezet Nemzetközi Egyezménye a Vámeljárások Egyszerűsítéséről és Összehangolásáról: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:21973A0518\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:21973A0518(01))

¹¹ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/euro-indicators/international-trade>

¹² Forrás: Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság, Európai Bizottság – a vámunió teljesítményével foglalkozó hálózat.

- 2019-ben a vámhatóságoknak bejelentett tételek 79 %-a esetében (a behozatalt és a kivitelt együttvéve) engedélyezett gazdálkodó is részt vett a szállítási láncban. Ez növekedést jelent az előző két évhez képest (75 %, illetve 74 %).

Az EU vámunióján belül a vámhatóságok számos uniós jogalkotási aktust alkalmaznak, többek között a következőket: a 2016 óta hatályos Uniós Vámkódexet; az árutovábbításról szóló egyezményt; termékbiztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi előírásokra vonatkozó uniós jogszabályokat; a vámcsalás elleni küzdelemre irányuló 515/97/EK rendeletet; vámügyi együttműködési megállapodásokat, valamint az uniós kereskedelem során a vám- és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésére vonatkozó rendelkezéseket és más országokkal létrejött partnerségi megállapodásokat. *További információkért lásd a mellékletet.*

A vámhatóságok a két uniós vámügyi cselekvési program (Vám 2020 és Herkules II/III) által finanszírozott együttes fellépések, szemináriumok, tanfolyamok, projektszoportok, munkalátogatások és határokon átnyúló műveletek keretében folytatnak együttműködést és osztják meg egymással bevált gyakorlataikat. *További részletekért lásd a mellékletet.*

A vámunióra a létrehozása óta számos digitális korszerűsítési intézkedés irányult. Az 1990-es évek vége óta, amikor új rendszert vezettek be az árutovábbítási eljárások digitális kezelésére, sok más vámügyi elektronikus rendszer jött létre. A vámügyi informatikai munkatétel kulcsfontosságú eleme egyes meglévő elektronikus rendszerek korszerűsítése, valamint az Uniós Vámkódex szerinti összes vámalakítás kezelését célzó új rendszerek kifejlesztése. Az összesen 17 korszerűsített vagy új rendszer elkészítésének határideje legkésőbb 2025 vége. Az elektronikus rendszerek 14 transzeurópai rendszert (melyek közül néhány uniós és nemzeti összetevőket egyaránt tartalmaz) és három, tisztán nemzeti rendszert foglalnak magukban. Más elektronikus rendszerek célja a vámhatóságok támogatása és/vagy az importőrök és exportőrök segítése. *Az e jelentésben említett összes elektronikus rendszerre vonatkozó további részletekért lásd a mellékletet.*

III. A KIEMELT TERÜLETEKEN ELÉRT ELŐREHALADÁS

A Bizottság az első kétéves jelentésében rámutatott, hogy a vámunió nem lehet statikus. A piacok, a kereskedelem és a technológiák dinamikusak, és a vámunióknak támogatnia kell a fejlődést. Ennek érdekében a tagállamok vámigazgatási szerveinek túl kell lépniük a vámunió (megfelelőbb jogi kerettel, munkamódszerekkel, informatikai rendszerekkel stb. történő) hatékonyabb irányításának biztosítására irányuló munkán, és új stratégiákat, megközelítéseket és munkavégzési módszereket kell fontolóra venniük, különösen a szűkösebb erőforrások miatti nyomásra és a jövőben bővülő felelősségi köreik lehetőségére tekintettel. A Bizottság ennek szellemében előterjesztette a vámpolitika folyamatban lévő fejlesztéséhez tartozó kiemelt kérdések jegyzékét. E kérdések tekintetében az elmúlt két évben a következő előrehaladás történt.

1. A brexit kezelése

a) A kilépésről rendelkező megállapodás

Az Egyesült Királyság 2017. március 29-én jelentette be az Európai Unióból történő kilépésére irányuló szándékát. Az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikkében vázolt eljárás keretében az Egyesült Királyságnak eredetileg legkésőbb 2019. március 29-ig kellett volna lezárnia az EU-ból történő kilépését (e határidőt később meghosszabbították). A Bizottság ennek alapján 2018-tól kezdődően technikai szemináriumok, értékelések és koordinációs tevékenységek sorozatát bonyolította le a tagállamokkal, hogy felkészüljön különféle forgatókönyvekre, többek között a következőkre:

- megállapodás nélküli kimenetel (az Egyesült Királyság kilépésről rendelkező megállapodás nélküli kilépése),
- az Egyesült Királyságnak az egységes árutovábbítási eljárásról szóló egyezményhez csatlakozása, valamint
- a kilépésről rendelkező megállapodásban megállapított rendelkezések szerinti „szabályszerű” kilépés.

A Bizottság adó- és vámügyekért felelős szolgálatai a kilépésről rendelkező megállapodásra irányuló tárgyalási fordulókhöz – azok 2017. júniusi elindítása óta – technikai támogatást nyújtottak.

A kilépésről rendelkező megállapodás szövegéről, valamint az Egyesült Királyság és az Európai Unió közötti jövőbeli kapcsolatokról szóló politikai nyilatkozatról a két fél között 2019 októberében létrejött megállapodást és annak az Egyesült Királyság általi ratifikálását követően az Európai Parlament 2020. január 29-én adta meg jóváhagyását. Az Európai Unió Tanácsa 2020. január 30-án fogadta el a megállapodás megkötéséről szóló határozatot, ezzel lehetővé tette a megállapodás 2020. február 1-jei hatálybalépését. A kilépésről rendelkező megállapodás értelmében az átmeneti időszak 2020. december 31-ig tart, amely egyszer, legfeljebb két évre meghosszabbítható. Az Egyesült Királyság 2020. június 12-én bejelentette, hogy nem szándékozik ezt meghosszabbítani.

A kilépésről rendelkező megállapodás megállapítja az Egyesült Királyság Európai Unióból történő szabályszerű kilépésének feltételeit, és két fő dokumentumból áll:

- a) magából a kilépésről rendelkező megállapodásból, amely Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyvet, a ciprusi felségterületekről szóló jegyzőkönyvet és Gibraltárról szóló jegyzőkönyvet tartalmaz¹³;
- b) az Európai Unió és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatokról szóló megkötéséről szóló politikai nyilatkozatból¹⁴.

¹³ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_hu

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/files/political-declaration_en

b) A kilépésről rendelkező megállapodás megkötését követő tevékenységek

Az Egyesült Királyságnak az Unióból történő kilépésével kapcsolatban rendkívül sok munka folyt, illetve áll előkészítés alatt, melynek következtében az átmeneti időszak végét követően – az Egyesült Királyság és az EU közötti jövőbeli megállapodásuktól függetlenül – újra bevezetésre kerülnek a vámellenőrzések és -eljárások az Egyesült Királysággal folytatott árukereskedelem során. Ez a következőket foglalja magában:

- *Az Egyesült Királyságnak az egységes árutovábbítási eljárásról szóló egyezményhez való csatlakozása* csökkenteni fogja a vámalakiságokat a határokon, és jelentősen meg fogja könnyíteni az áruk mozgását az Egyesült Királyságban (azaz az Írország és az EU többi része közötti, úgynevezett „szárazföldi híd”).
- *Az érdekelt feleknek szánt részletes útmutató és közlemények közzététele* a megállapodás nélküli kilépés vámügyekkel, héával és jövedéki adóval kapcsolatos különböző aspektusaira vonatkozóan. Mivel az átmeneti időszak végén szabályszerű kilépés lesz, az érdekelt feleknek szánt útmutató és közlemények készültek az átmeneti időszak végére, többek között a kilépésről rendelkező megállapodás végrehajtásáról és a kilépésről rendelkező megállapodásban nem tárgyalt kérdésekről.
- *További technikai szemináriumok az EU-27 országaival* a vámügyekről, a származási szabályokról, a héáról és a jövedéki adókról.
- *További értekezletek a „G5” tagállamcsoporttal*, amely a leginkább érintett a La Manche-csatornán keresztüli kereskedelmi forgalomban (Belgium, Hollandia, Franciaország, Németország és Írország).
- *Kommunikációs kampány* (külön weboldal az EUROPA honlapon, közösségi média, multiplikátorok, valamint korlátozott nyomtatott csatorna és a kilépéssel kapcsolatos, nanosztű elektronikus távoktatási modulokra irányuló munka megkezdése) a vámeljárások területén eddig tapasztalattal nem rendelkező kereskedők számára (elsősorban olyan kkv-k számára, amelyek csak az egységes piacon belül tevékenykedtek).
- *Rendszeres kapcsolattartás az üzleti világgal*, elsősorban az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság elnökletével ülésező, és több mint 30 kereskedelmi szövetségből álló Kereskedelmi Kapcsolattartó Csoport közreműködésével.
- *Informatikai felkészülés*, amely jelentős munkamennyiséggel jár az Egyesült Királyságnak a vám- és adóügyi transzeurópai informatikai rendszerekről való lecsatlakoztatásához szükséges fejlesztési és tesztelési tevékenységekhez kapcsolódóan.
- *Az Uniós Vámkódexhez kapcsolódó jogszabálycsomag módosításainak előkészítése* (az Egyesült Királyság kilépése és az átmeneti időszak vége miatt szükséges változások megjelenítése érdekében).

Folyamatban lévő egyéb munkák többek között a következők: az Egyesült Királyság hatóságaival, az EU–Egyesült Királyság kapcsolatrendszerrel foglalkozó munkacsoporttal, az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatósággal, valamint a Bizottság más szolgálataival tartott célzott értekezletek annak érdekében történő szervezése, hogy áttekinthetők a két fél által az Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv végrehajtására tett erőfeszítéseket. Az érdekelt felek ezenkívül további útmutatást kapnak az Írországról/Észak-Írországról szóló

jegyzőkönyv végrehajtásáról, mivel az észak-írországi vámhatóságoknak alkalmazniuk kell majd az uniós vámjogszabályokat. Ezenfelül az észak-írországi vámhatóságok hozzáférést fognak kapni az Unió vámügyi elektronikus rendszereihez, ha a hozzáférés szigorúan szükséges a jogszabályok alkalmazásához. Ennek kapcsán több szervezési és gyakorlati végrehajtási kérdést rendezni kell az átmeneti időszak végéig.

c) Az Egyesült Királysággal való jövőbeli kapcsolatokról folytatott tárgyalások

Az Európai Unió Tanácsa 2020. február 25-én hagyta jóvá az Egyesült Királysággal létrehozandó partnerségi megállapodásra vonatkozó tárgyalási meghatalmazást, és a tárgyalások 2020 márciusában kezdődtek meg az Egyesült Királysággal.

A politikai nyilatkozat egy olyan ambiciózus kereskedelmi kapcsolatot tűz ki célul, amellyel valamennyi ágazatban vám- és kontingensmentes – és egyenlő versenyfeltételeket biztosító rendelkezéseken alapuló – szabadkereskedelmi térség jön létre. Ennek a kapcsolatnak a lehető legnagyobb mértékben elő kell segítenie a kereskedelmet és a befektetéseket a Felek között, tiszteletben tartva ugyanakkor az Unió egységes piacának integritását. Megjegyzendő azonban, hogy a jövőbeli kapcsolat semmiképpen sem szünteti meg azt a kötelezettséget, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelem során meg kell felelni a vámalkiságoknak.

A vámügyi együttműködés tekintetében a kitűzött cél a kereskedelem megkönnyítése a Felek jogrendjének maradéktalan tiszteletben tartása mellett, valamint a pénzügyi érdekeik védelme. Ez az EU számára különösen az Uniós Vámkódex teljes körű alkalmazását jelenti.

A fent említett politikai nyilatkozat és tárgyalási meghatalmazás a héa- és vámügyekre vonatkozó igazgatási együttműködéssel, többek között vám- és adóbehajtásra irányuló kölcsönös segítségnyújtással, valamint a csalás és más jogellenes tevékenységekre vonatkozó információcserével kapcsolatos rendelkezésekre is hivatkozik.

A vámügyi együttműködés a megbízható kereskedőknek („engedélyezett gazdálkodóknak”) kínált programok elismerését is magában foglalhatja. Ezenkívül garantálnia kell a szellemi tulajdon-jogok megfelelő végrehajtását a határokon.

A származási szabályok tekintetében az a cél, hogy a megállapodásba megfelelő és korszerű származási szabályok kerüljenek, amelyek biztosítják, hogy a kedvezmények csak a Felek megfelelő összetételű termékeire vonatkozzanak, ugyanakkor olyan igazolási és ellenőrzési mechanizmusok kerüljenek bevezetésre, amelyek garantálják az említett származási szabályok eredményes végrehajtását.

2) Az ellenőrzések megerősítése és a csalás kezelése

Az EU az elmúlt néhány évben számos intézkedést tett a vámügyek területén elkövetett csalás elleni küzdelem érdekében:

– **Uniós Vámkódex.** A 2016 óta hatályos Kódex fő célkitűzése az Unió pénzügyi forrásainak (saját források) hatékonyabb védelme. A következőket tűzi ki célul: i. csalásbiztossági

vizsgálat (kiskapuk bezárása, a szabályok következetlen értelmezésének és alkalmazásának felszámolása, valamint a vámhatóságok számára elektronikus hozzáférés biztosítása a releváns információkhoz), ii. a vámellenőrzések tagállamok általi harmonizáltabb és egységesebb alkalmazásának biztosítása közös kockázatkezelési keretrendszer és a végrehajtására szolgáló elektronikus rendszer alapján, valamint iii. közös garanciarendszer biztosítása. Ezen intézkedések célja nemcsak az EU pénzügyi érdekeinek, valamint az uniós polgárok biztonságának és védelmének hatékonyabb megóvása, hanem a különböző uniós be- és kilépési pontokon tanúsított versenyellenes magatartás megelőzése is. Az esetlegesen feltárt hiányosságokat a Kódex folyamatos módosításai és frissítései kezelik.

– **A pénzügyi kockázatokra vonatkozó közös kockázati kritériumok és standardok.** A vámhatóságok 2005 óta végeznek kockázatkezelést az EU közös kockázatkezelési keretrendszere alapján. A keretrendszer több olyan intézkedést tartalmaz, amelyek célja, hogy szisztematikusan támogassák a tagállamokat a pénzügyi kockázatok kezelésében. A Bizottság 2018-ban elfogadta a pénzügyi kockázatokra vonatkozó közös kockázati kritériumok és standardok létrehozásáról szóló végrehajtási határozatot. 2019 végén a tagállamok jóváhagyták a pénzügyi kockázati kritériumok végrehajtásáról szóló útmutatót, amelynek az volt a célja, hogy – a határozat megfelelő alkalmazásának biztosítása és az eltérő értelmezés elkerülése érdekében – biztosítsa határozatnak és a legfontosabb elemeinek a közös értelmezését. Az elgondolás szerint az útmutató olyan eszköz, amely – az új fenyegetések és trendek feltárásának és az azokra való reagálásnak a szükségessége függvényében – rendszeresen felülvizsgálható a pénzügyi kockázatok állandó változásának figyelembevétele érdekében. A Bizottság állandó támogatást nyújt a tagállamoknak a pénzügyi kockázatokra vonatkozó kritériumokról szóló határozat végrehajtása során.

– **E-kereskedelem.** A vámhatóságok a csalás megelőzése, valamint az e-kereskedelem (kis értékű küldemények) egyenlő versenyfeltételeinek biztosítása érdekében jelenleg végrehajtott új héaszabályokat is támogatják. A héa beszedésére és a kapcsolódó információcserére vonatkozó vámszabályok elfogadása megtörtént, a folyamatok és az informatikai rendszerek megvalósítása pedig folyamatban van. A Bizottság egy projektcsoportot is létrehozott az alulértékelés kezelésére, amely különösen időszerű kérdés az e-kereskedelem összefüggésében (lásd az e-kereskedelemtől szóló fejezetcím alatt).

– **42/63-as eljárás kódú vámeljárási.** A vámhatóságok ezenfelül támogatják az adóhatóságok csalás elleni küzdelemre irányuló törekvéseit. A 42/63-as eljárás kódú vámeljárási (CP42/63) lehetővé teszi az EU-ba héa megfizetése nélkül történő árubehozatalt és -újrabehozatalt mindaddig, amíg az áruk el nem jutnak a végső rendeltetési helyük szerinti tagállamba. A 42-es eljárás kódú vámeljárási fontos egyszerűsítés a jogszerű vállalkozások számára, azonban komoly aggályok merülnek fel azt illetően, hogy a 42-es eljárás kódú vámeljárási visszaélészerűen alkalmazzák a héa kikerülése és a vámok alulfizetése érdekében. E probléma kezelése érdekében 2018-ban módosult a 904/2010/EU tanácsi rendelet. A rendelet többek között hozzáférést biztosított a vámhatóságok számára a héainformációcsere-rendszerhez a héamentes behozatalt végző importőrök héaazonosító számának validálása esetében, valamint hozzáférést biztosított az adóhatóságok számára a Felügyelet elnevezésű vámügyi elektronikus rendszerhez a héamentes behozatal ellenőrzése esetében. A rendelet 2020-ban lépett hatályba, és hatással kell lennie a héamentes behozatalhoz kapcsolódó csalásra a héa- és a vámügyek (alulértékelés) tekintetében is.

3) Az uniós vámjog nyomon követésének nagyobb mértékű alkalmazása

A nyomon követés lényegében az egyik olyan eszköz, amely az uniós vámjog hatékony és helyes végrehajtásának biztosítására, valamint az esetlegesen további intézkedéseket és jogi kiigazításokat igénylő területek meghatározására hivatott. A nyomonkövetési tevékenységek segítséget nyújthatnak annak átfogóbb értékeléséhez is, hogy az EU vámuniója összességében mennyire jól működik. Előfordulhat, hogy a nyomonkövetési tevékenységek keretében feltárt problémák közül egyesek jobban kezelhetők fokozottabb együttműködésen alapuló eszközökkel, például kapacitásépítéssel, bevált gyakorlatok kidolgozásával és összehasonlító teljesítményértékeléssel. Más problémák szigorúbb keretet vagy azonnali uniós fellépést igényelnek.

A nyomonkövetési tevékenységek sokrétűek; a tagállamokhoz történő kérdőív-kiküldéstől a bevált gyakorlatok meghatározásáig, látogatások szervezéséig és kapacitásépítésre való összpontosításig terjedhetnek. A Vám 2020 program rendelkezik közös nyomonkövetési tevékenységekről, ami lehetővé teszi a részt vevő országok, a vámhatóságok és a tisztviselők közötti együttműködéssel járó tevékenységek finanszírozását.

Az elmúlt néhány évben elsősorban az alábbi területeken folytak nyomonkövetési tevékenységek, és valószínű, hogy a jövőben más területekre is kiterjednek:

a) Az egyszerűsítések alkalmazásának nyomon követése

2019 novemberében a Bizottság vámügyekért felelős szolgálatai az egyszerűsítések végrehajtására és a vámengedélyek újraértékelésére irányuló nyomonkövetési tevékenységet indítottak. A felkeresett tagállamoktól eltérő tagállamok egyszerűsítéssel foglalkozó szakértői részt vettek ezeken a nyomonkövetési látogatásokon. 2021 elejéig összesen 10 tagállamból (Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Litvánia, Németország, Olaszország, Szlovénia) álló reprezentatív mintát keresnek fel a Covid19-világjárvány utáni helyzet normalizálódásának függvényében.

E nyomonkövetési tevékenység célja annak biztosítása, hogy minden uniós tagállam helyesen és összehangoltan alkalmazza az Uniós Vámkódexet. A Bizottság szolgálatai különösen a Kódexben előírt egyszerűsítések tagállamok általi alkalmazását szeretnék értékelni. A nyomon követés első fordulója az egyszerűsített árnyilatkozatokra, valamint a nyilatkozattevő nyilvántartásába való bejegyzésként ismert egyszerűsítésre helyezte a hangsúlyt. A kitűzött cél annak biztosítása volt, hogy a felkeresett tagállamok helyesen végezzék el az egyszerűsítések alkalmazására kiadott, a Kódex hatálybalépése előtti keltezésű engedélyek újraértékelését. A vámellenőrzések tagállamok általi alkalmazása, valamint az e feladatokhoz rendelkezésre álló erőforrások hatékonysága és eredményessége is értékelés tárgyát képezte. A nyomonkövetési tevékenységnek figyelembe kell vennie a vámügyi egyszerűsítések hatékonyságát és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését célzó intézkedéseket is, és ez a tevékenység idővel a jogszabályok fejlesztéséhez vagy az egyszerűsítések alkalmazásáról szóló útmutató egyértelműsítéséhez vezethet.

A tervek szerint a nyomon követés eredményéről készült átfogó jelentést a Bizottság a tevékenység végén közzéteszi.

b) Az engedélyezett gazdálkodói (AEO) program megerősítése

Az engedélyezett gazdálkodói (AEO) program 2005-ben került be az uniós vámjogszabályokba a Vámkódex különféle biztonsági módosításainak részeként. A program azt célozta, hogy a nemzetközi kereskedelmi ellátási láncokat a Vámigazgatások Világszervezetének – a nemzetközi terrorizmus visszatartását és a bevételek beszedésének biztosítását, ugyanakkor a kereskedelmi eljárások világszerte történő egyszerűsítésének előmozdítását célzó – globális kereskedelembiztonsági és -könnyítő szabvány-keretrendszerében (SAFE-keretrendszer) megállapított elvekkel összhangban biztonságossá tegye és előmozdítsa. A program keretében az uniós vámjogszabályokban megállapított kritériumokat önként teljesítő vállalatok szoros együttműködést folytatnak a vámhatóságokkal az ellátási lánc biztonságának fokozása érdekében. Ezek a vállalatok cserébe a jogszabályokban megállapított előnyökhöz jutnak, többek között könnyebben engedélyeznek számukra vámügyi egyszerűsítéseket, kevesebb fizikai és dokumentumalapú ellenőrzésen esnek át, és kedvezőbb bánásmódban részesülnek.

Az elmúlt években az elemzők – köztük különösen az Európai Számvevőszék – bírálattal illették az uniós AEO-programot, és azt állították, hogy az engedélyezett gazdálkodók nem tesznek eleget a jogi rendelkezéseknek, a tagállamok pedig nem ellenőrzik megfelelően az engedélyezett gazdálkodókat. Az Európai Számvevőszék a 12/2019. sz. különjelentésében azt kérte, hogy több figyelem irányuljon a kis értékű vámentességgel rendelkező engedélyezett gazdálkodókra, különös hangsúllyal a futárszolgáltatókra és a postai szolgáltatókra¹⁵.

A Bizottság vámügyekért felelős szolgálatai ezért a tagállamokkal szoros együttműködésben átfogó stratégiát és módszertant dolgoztak ki a program egységes és határozottabb végrehajtásának előmozdítása és fenntarthatóbbá tétele érdekében. Részletes intézkedéscsomagot fogadtak el és indítottak, többek között helyszíni látogatást tettek minden tagállamban, az engedélyezett gazdálkodók és a tagállami kockázatkezelési szakértők közötti szorosabb együttműködést célzó mechanizmusokat hoztak létre, valamint nyomkövetési munkaértekezletet tartottak az engedélyezett gazdálkodókkal és az ellenőrzési szakértőkkel.

Az intézkedések végrehajtása 2019 júniusában kezdődött, és több évig folytatódik. Eddig 12 tagállamban került sor tényfeltáró látogatásra, és ideális esetben 2020 végéig mind a 27 tagállamban sor kerül látogatásra. Az összehasonlíthatóság lehetővé tétele érdekében a helyszíni látogatásokra egy előzetesen elfogadott közös menetrend (nyomon követés, belső kontrollok, az engedélyezett gazdálkodók és a kockázatkezelés közötti kapcsolat, valamint az engedélyezett gazdálkodói minőségű futárszolgáltatóknál és postákon tett látogatások) alapján került sor. A látogatásokon a Bizottság szolgálatai, valamint az engedélyezett gazdálkodókkal foglalkozó tagállami szakértők vettek részt. A látogatások célja többek között azoknak a helyes gyakorlatoknak a feltárása volt, amelyeket más tagállamok is átvehettek, ezáltal hozzájárultak az engedélyezett gazdálkodókra vonatkozó rendelkezések uniós szinten egységesebb és összehangoltabb végrehajtásához.

¹⁵ 12/2019. sz. különjelentés – „E-kereskedelem: még számos kihívás vár megoldásra a héa- és vámbeszédés terén”.

Az eddigi látogatások során bebizonyosodott, hogy számos helyes gyakorlat létezik, például a kereskedők képzése és nekik szánt figyelemfelkeltés, az engedélyezett gazdálkodók nyomon követése és adatbázisok fejlesztése. Az aggodalomra okot adó kérdések többek között a következők voltak: az engedélyezett gazdálkodókkal foglalkozó szakértők és a kockázatkezelési szakértők vámigazgatási szerveken belüli együttműködésének hiánya; a nyomonkövetési tevékenységek összehangolt megközelítésének hiánya; valamint az, hogy a futárszolgálatok nem értik az ügyfeleik által szolgáltatott adatok szabálytalanságáért viselendő felelősségüket.

c) A biztosítékokra és az elengedésre/visszafizetésre vonatkozó rendelkezések végrehajtásának nyomon követése

2019 júliusában a Bizottság vámügyekért felelős szolgálatai az összes tagállamnak kiküldött kérdőívekkel nyomonkövetési tevékenységet kezdeményeztek az Uniós Vámkódex biztosítékokra és elengedésre/visszafizetésre vonatkozó rendelkezései végrehajtásának értékelése érdekében. A kérdőívre adott válaszok elemzése alapján egyéb tevékenységeket, megfelelőnek ítélt esetekben többek között nyomonkövetési látogatásokat irányoznak elő.

Az általános cél az, hogy a Bizottság – adott esetben a meglévő útmutatások korszerűsítése és szükség esetén korrekációs intézkedések meghozatala érdekében – képet kapjon az említett rendelkezéseknek a nemzeti vámigazgatási szervek általi végrehajtásáról.

d) Az uniós vámjogszabályok egységes alkalmazásának nyomon követése

A Bizottság szolgálatai 2018-ban az összes tagállamra irányuló horizontális vizsgálatot indítottak annak érdekében, hogy nyomon kövessék az Uniós Vámkódex 18. és 52. cikkének alkalmazását az egyetemes szolgáltatók által a kis értékű postai küldeményekért felszámított díjak tekintetében.

Hasonló vizsgálat indult 2019-ben a vámtartozás közlésének a Vámkódex 103. cikkében megállapított elévülésével kapcsolatban.

Az a cél, hogy a Bizottság szolgálatai megismerjék a Kódex e rendelkezéseinek a tagállamok általi végrehajtását, és további nyomonkövetési intézkedéseket hozzanak, beleértve szükség esetén a kötelezettségzegési eljárásokat is.

4) A vámigazgatási szervek hatékonyságának javítása

A vámigazgatási szervek hatékonyságának javítására irányuló törekvések az elmúlt években a Vám 2020 program keretében történtek, amely eszközök széles körét biztosítja a vámunió megfelelő működésének és korszerűsítésének támogatásához és javításához.

A program főként a papírintes vámkörnyezet létrehozásával (azaz elektronikus vámügyi rendszerek kifejlesztésével) támogatja a vámunió prioritásainak megvalósítását. A program finanszírozásának túlnyomó része (megközelítőleg 80 %-a) az európai információs rendszerek üzemeltetésére irányul, míg a fennmaradó rész a vámügyi együttműködés és képzés költségeit fedezi.

Bár a program tevékenységei többnyire a vámigazgatási szervekre irányulnak, a gazdálkodók számára közvetett előnyök jelentkeznek hatékonyabb folyamatok formájában, amelyek abból fakadnak, hogy a program a nemzeti vámigazgatási szervek jobb munkájának és információcseréjének biztosítására törekszik. Közvetlenebb előny, hogy a gazdálkodók az egyszerűsített és szabványosított vámeljáráások keretében használhatnak bizonyos vámügyi információs rendszereket, részt vehetnek ugyanazokban az együttes fellépésekben és bizonyos elektronikus távoktatási modulokban. Bár a program nem vonja be közvetlenül az európai polgárokat, számukra fontos – a védelmet, a biztonságot és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését érintő – kérdésekkel foglalkozik, például a csempészet és a csalás elleni küzdelemmel és a polgárok biztonsági fenyegetésektől való megóvásával.

Az utóbbi évek legfontosabb eredményei

– *Informatikai fejlesztések.* A program elindítása óta az Uniós Vámkódexhez tartozó informatikai környezetben számos informatikai fejlesztést és kiigazítást végeztek, ezzel az üzemeltetett európai információs rendszerek száma összesen 54-re emelkedett. Ezek a fejlesztések elengedhetetlenek egy jól működő és korszerű vámunióhoz. 2019 folyamán a Vám 2020 program – a nemzeti vámhatóságokkal szoros együttműködésben, valamint a tagállamokkal és a szakmával együtt elfogadott határidőknek megfelelően – továbbra is finanszírozta az európai információs rendszerekkel kapcsolatos új projektek kidolgozását.

– *Együttes fellépések.* 2019-ben a vámtisztviselők a program keretében szervezett együttes fellépések során folytatták a vélemények és a bevált gyakorlatok cseréjét. Az együttes fellépéseket követően a nemzeti igazgatási szervek munkavégzési gyakorlatokat, igazgatási eljárásokat és iránymutatásokat dolgoztak ki, és azokat megosztották egymással. Ezek az eredmények hozzájárulnak ahhoz, hogy az országok javítsák a vámigazgatás teljesítményét, eredményességét és hatékonyságát. Készültek ajánlások a kettős felhasználású termékekre vonatkozóan, valamint más ajánlások a vámügyi felderítési technológiára vonatkozóan. Az előző években ezen együttes fellépések válaszadó résztvevőinek több mint 98 %-a nyilatkozott úgy, hogy a tevékenységek szakmai szempontból nagyon hasznosak vagy hasznosak voltak számukra. A következő években az a cél, hogy a tevékenységek relevanciájának megítélése hasonlóan magas szinten maradjon.

– *Szakértői csoportokat* egyre gyakrabban vesznek igénybe a program eszköztárából, amely akár regionális, akár tematikus alapon támogatja a fokozottabb operatív együttműködést. A szakértői csoportra épülő megközelítés lehetővé teszi a tagállamok vámügyi szakértői számára, hogy – a hagyományos együttműködésen túlmutató és hosszabb távra szóló – mélyreható együttműködést folytassanak operatív kérdésekben (a szakértői csoportok 12–36 hónapig tevékenykednek). 2019 folyamán mind a négy meglévő vámügyi szakértői csoport (az EU keleti és délkeleti szárazföldi határaival foglalkozó 2. szakértői csoport; [CELBET 2]; a vámlaboratóriumokkal foglalkozó szakértői csoport [CLET], a kötelező érvényű tarifális felvilágosítással foglalkozó szakértői csoport [BTI] és a vámügyi informatikai együttműködéssel foglalkozó szakértői csoport [ETCIT¹⁶]) folytatta munkáját, három

¹⁶ A vámügyi informatikai rendszerek fejlesztésének és üzemeltetésének új megközelítéseivel foglalkozó szakértői csoport.

munkacsoport pedig megkezdte a következő szakasszal kapcsolatos munkát, ami lehetséges hosszú távú operatív együttműködést eredményezett. A meglévő szakértői csoportok mindegyikénél általánosan megfigyelhető a részt vevő országok fokozott részvétele és elköteleződése, és mindegyik szakértői csoport konkrét eredményeket és outputokat mutat fel. Ezenkívül az EU egésze számára hasznos munkavégzési módszertanokat dolgoznak ki.

– *Elektronikus távoktatás:* A Vám 2020 program közérdekű témákra vonatkozó elektronikus távoktatási tanfolyamoknak a vámigazgatási szervekkel és a szakma képviselőivel együttműködésben történő kidolgozását is finanszírozza. A korábbi évekhez hasonlóan a Bizottság szolgálatai 2019-ben is támogatták különösen az Uniós Vámkódex végrehajtását annak oktatási moduljaiban. 2019 végéig az uniós elektronikus távoktatási portfólió több mint 30 vámügyi távoktatási tanfolyamot tartalmaz. 2019 végéig ez a teljes uniós elektronikus távoktatási portfólió frissített tartalommal és műszakilag megújított formátumban újra elkészült (a hordozható eszközökön való használatot is lehetővé téve).

– *A személyzet kompetenciaalapú fejlesztése/képzése.* A Vám 2020 program az uniós vámügyi kompetenciaakeret¹⁷ alapján – a végrehajtással kapcsolatban 2018-ban és 2019-ben tartott közös és/vagy országspecifikus képzési eseménysorozattal – továbbra is támogatta a nemzeti vámigazgatási szerveket a személyzet kompetenciaalapú fejlesztésének és képzésének nemzeti szintű végrehajtásában és/vagy bevezetésében. Ezenfelül az Európai Bizottság 2019-ben vámügyi tanulmányi programokhoz kapcsolódó díjat vezetett be, amelyet hét egyetemnek ítéltek oda mesterszintű/alapszintű vámügyi programjaikért, így ismerve el a vámhatóságok teljesítményének és professzionalizmusának fokozásában betöltött vezető szerepüket. 2018-hoz hasonlóan 2019-ben is nemzetközi szaktudás-megosztásra és -építésre került sor, például közös oktatási események formájában. 2019-ben is sor került innovatív közös tudásépítési és/vagy -megosztási formátumok – például uniós képzési webináriumok, elektronikus könyvek és nanoszintű oktatás – tesztelésére. Ezek alapozzák meg a továbbfejlesztett, strukturált vámügyi képzési együttműködést az elkövetkezendő években. 2019-ben az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépésére való felkészüléssel összefüggésben a Bizottság külön uniós képzési támogatást nyújtott, például oly módon, hogy gyorsított továbbképzést és onboarding¹⁸ keretébe tartozó vámügyi képzési programokat dolgozott ki a nemzeti igazgatási szervek számára.

5) Az innováció kihasználása

A Bizottság szolgálatai több területen folytatták az innováció és az új technológia kihasználását célzó együttműködést a tagállamokkal annak érdekében, hogy segítséget nyújtsanak a vámhatóságoknak a feladataik során, ugyanakkor elősegítsék a kereskedelmet is. E tekintetben az alábbi tevékenységek különös figyelmet igényelnek:

¹⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/eu-customs-competency-framework_en

¹⁸ Az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépésére való felkészülés összefüggésében onboarding alatt a célzott munkaerőborzolás értendő.

a) Egyablakos ügyintézés

A Bizottság az elmúlt években intenzíven foglalkozott egyablakos ügyintézési kezdeményezések kidolgozásával, hogy kihasználja a vámhatóságok és más hatóságok közötti együttműködésben rejlő összes lehetőséget.

Az egyablakos ügyintézés lehetővé tenné a gazdálkodók számára, hogy a behozatalhoz kapcsolódó összes szabályozási követelményt úgy teljesítsék, hogy egyetlen belépési ponton keresztül több címzettnek szabványosított módon nyújtanak be adatokat. Bár ahogyan fent is szerepel, a vámhatóságok – amellet, hogy végrehajtják a vámjogszabályokat – több mint 60, nem vámügyi vonatkozású uniós jogszabályt hajtanak végre az EU határain, a vámkezelési folyamat megköveteli, hogy a gazdálkodók a vámalakiságoktól eltérő alakításokat külön-külön, egyes esetekben pedig papíron teljesítsék.

Az uniós egyablakos vámügyintézési környezet kialakításának összetettsége különösen a sok hatóság részvételének, valamint az uniós tagállamokon belül alkalmazott eljárások és informatikai rendszerek sokféleségének volt betudható.

A munkának két vetülete volt:

- Egy központi elektronikus rendszer kifejlesztése, amely szoros együttműködést feltételezett a Bizottság vámügyekért felelős szolgálatai és más érintett szolgálatai (a mezőgazdaságért, az éghajlatváltozásért, a környezetért, a foglalkoztatásért és növekedésért, a belügyekért, a halászatért, a kereskedelemért és az egészségügyért felelős szolgálatok) között. Az uniós egyablakos bizonyítványcsere-rendszerként ismert kísérleti rendszer 2014-ben jött létre az egészségügyi és a növényegészségügyi bizonyítványok automatizált ellenőrzésének lehetővé tétele érdekében, amely eredetileg öt, önkéntes alapon részt vevő tagállam közötti bizonyítványcserére terjedt ki. A projekt 2017 elején kibővült, hogy helyet kapjanak benne új bizonyítványok és javuljon az általános funkciója. A projekt még több tagállamra kibővült, 2018 végéig kilenc tagállam vett benne részt. 2020 végéig a platform a tervek szerint nyolc bizonyítványt fog támogatni.
- Az uniós egyablakos vámügyintézési környezet szabályozását célzó jogalkotási javaslat kidolgozása. Egy 2018 októberében tartott nyilvános konzultációra 382 válasz érkezett 25 tagállam gazdálkodóitól, hatóságaitól, tudományos szférájától, valamint más szervezetek képviselőitől. A válaszadóknak több mint 80 %-a közvetlenül részt vett vámügyi műveletekben, ezért értékes üzleti információkkal szolgált az uniós egyablakos vámügyintézési környezet, valamint a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésének javítását célzó további intézkedések meghatározásának érzékelhető előnyeiről. A hatásvizsgálat és a jogalkotási csomag tervezete előrehaladt 2019-ben.

b) Egyéb innovatív technológiai megoldások

- *Adatelemzés*

Az elmúlt két év során a Bizottság adatelemzési módszereket és eszközöket dolgozott ki, hogy maximálisan hasznosítsa a rendelkezésre álló vámügyi adatokat a vámunió megerősítése érdekében. Az Európai Számvevőszék és az Európai Parlament ajánlásokat adott ki ezen a területen.

A legfontosabb rendelkezésre álló adatforrás a Felügyelet rendszer, amely nyomon követi konkrét áruknak az Unió közös piacára irányuló behozatalát és az onnan történő kivitelét. Minden importárut, 2020. április 1. óta pedig minden exportárut nyomon követ a Felügyelet rendszer. A Felügyelet rendszer adatait a vám-árnyilatkozatok feldolgozásának tagállami rendszerei által kezelt behozatali és kiviteli vám-árnyilatkozatokból nyerik ki. Jelenleg a Felügyelet adatbázis több mint 2,6 milliárd standard nyilatkozatrekordot tartalmaz, így rengeteg információforrást biztosít elemzési célokra.

Az új analitikai eszközök kifejlesztésével párhuzamosan a Bizottság növelte a Felügyelet adatainak eseti elemzését végző kapacitását annak érdekében, hogy nyomon kövesse a vámjogszabályok és a vámügyi vonatkozású jogszabályok betartását, támogassa a szakpolitika fejlesztését és kereskedelmi adatokat biztosítson több felhasználónak a Bizottságon belül.

2019-ben a Bizottság szolgálatai a közös elemzési képességre irányuló kísérleti projektet bonyolítottak, amely rámutatott arra, hogy a kockázati területek felderítésének javítása során fontos a kereskedelmi mintázatok elemzése. A Bizottság szolgálatai jelenleg adatelemző eszközöket hoznak létre, amelyek egyszerre minden adat és számos paraméter automatizált elemzését elvégzik. Elkészült a háttér munka azokhoz az eszközökhöz is, amelyek proaktívan nyomon követik a vám-árnyilatkozatok vámjogszabályoknak való megfelelését, és így biztosítják az uniós vámtarifa egységes végrehajtását.

- Blokklánc

2018-ban a Bizottság adó- és vámügyekért felelős szolgálatai továbbra is törekedtek arra, hogy megvizsgálják a blokklánc-technológia lehetséges alkalmazását az elektronikus vám- és adópolitika összefüggésében. A Vám 2020 program által finanszírozott munkaértekezletet szerveztek Máltán 2018 májusában, ahol a tagállamok vám- és adóügyekkel foglalkozó közösségi képviseltették magukat, hogy megosszák egymással az e technológiára vonatkozó ismereteiket és terveiket. A munkaértekezlet sikeres volt, és azzal a megállapítással zárult, hogy a blokklánc nem csodaszer, de megérdemli, hogy a hatóságok megvizsgálják a célkitűzéseik teljesítésének zökkenőmentessé tétele, valamint a gazdálkodókkal való együttműködés támogatása érdekében. A Bizottság szolgálatai továbbra is vizsgálják, hogy a blokklánc beépítendő-e az új szakpolitikák és a transzeurópai rendszerek tervezésébe. Fontos kritérium annak tesztelése, hogy reálisan telepíthető-e és üzemeltethető-e a tagállamokban. A lehetőségek és a tényleges projektek csak erre vonatkozó bizonyossággal folytathatóak ésszerűen minden érdekelt féllel együttműködésben.

6) A vámügyi elektronikus rendszerek és használatuk optimalizálása

a) Az Unió Vámkódex szerinti elektronikus rendszerek

A vámügyi elektronikus rendszerek optimalizálása területén végzett munka egyik legfontosabb eleme az elmúlt néhány évben az Unió Vámkódex szerint korszerűsítendő vagy telepítendő 17 elektronikus rendszer elkészítése volt. Ennek a munkának több összetevője volt, mégpedig a következők:

– *A rendszerek fejlesztéséhez kapcsolódó tervezés*

Az Unió Vámkódex szerint a Bizottságnak munkaprogramban kell megállapítania a Kódexben előírt elektronikus rendszerek fejlesztéséhez és telepítéséhez kapcsolódó tervezést. A Bizottság 2019 decemberében elfogadta a munkaprogram felülvizsgált változatát¹⁹. Ez a felülvizsgálat összhangban volt a Kódex 2019 elején annak érdekében végzett felülvizsgálatával²⁰, hogy több idő juthasson a Kódex szerinti elektronikus rendszerek elkészítésére. Több okból lehetetlennek bizonyult, hogy mind a 17 rendszer elkészüljön a korábban kitűzött 2020-as határidőre, ezért a Kódex felülvizsgálata keretében egyes rendszerek elkészítésének határidejét ténylegesen 2025-ig meghosszabbították. Ezért a tagállamokkal folytatott intenzív egyeztetés keretében kidolgozott, felülvizsgált munkaprogram 2025-ig határozza meg a rendszerek különböző összetevőinek és szakaszainak elkészítéséhez kapcsolódó tervezést. Célja egy olyan pragmatikus és reális ütemezés, amely tekintettel van különösen a rendszerek közötti összeköttetésekre és függőségekre, valamint az erőforrások tagállamokon belüli korlátozottságára.

– Az Unió Vámkódex értelmében előírt elektronikus rendszerek kifejlesztése

A Bizottság és a tagállamok továbbra is intenzív együttműködést folytattak annak érdekében, hogy a felülvizsgált munkaprogram szerinti ütemezésnek megfelelően biztosítsák az Unió Vámkódex szerinti 17 elektronikus rendszer mindegyikének telepítését.

2019 decemberében a Bizottság elfogadta az elektronikus rendszerek fejlesztésének a Kódex 2016. május 1-jei hatálybalépése óta történt előrehaladásáról szóló első éves jelentését²¹. A jelentést azt a következtetést vonta le, hogy bár a Bizottság és a tagállamok is kihívásokkal szembesülnek annak biztosítása terén, hogy az elektronikus rendszerek teljes körű telepítése az előírt határidőig megtörténjen, kézzelfogható előrehaladás történik. Immár hat központi rendszer telepítése történt meg, és két további rendszer készül el 2020. december 31-ig. Így 2020 végéig a tizennégy transzeurópai rendszerből összesen nyolc lesz működőképes. A fennmaradó hat transzeurópai projekt esetében – melyek közül három a tagállamok által elkészítendő fontos összetevőkkel rendelkezik – folyamatban van a kitűzött határidők teljesülése. A tagállamoknak három nemzeti rendszerük korszerűsítését 2022-ig kell elvégezniük, leszámítva a különleges eljárások nemzeti rendszerének kiviteli összetevőjét, amely szorosan kapcsolódik a transzeurópai automatizált kiviteli rendszerhez, így telepítése ez utóbbival azonos időpontban esedékes.

Röviden: a 2020–2025 közötti időszakban elkészítendő rendszerek megvalósítása többnyire folyamatban van a munkaprogramban meghatározott projektek tervezésével összhangban. A szükséges pénzügyi források rendelkezésre állásával kapcsolatos korlátok (különösen a következő többéves pénzügyi keret szerint rendelkezésre álló költségvetés fényében), a szakértelem, valamint az uniós és a tagállami szinten tett kötelezettségvállalások tekintetében azonban felmerül a késedelmek és a bonyolult átállások kockázata. A nemzeti és a transzeurópai összetevők összetettsége és kölcsönös függősége, valamint a sok érintett érdekelt fél miatt súlyosbodnak a kockázatok.

¹⁹ A Bizottság 2019. december 13-i (EU) 2019/2151 végrehajtási határozata.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/632 rendelete (HL L 111., 2019.4.25., 54. o.).

²¹ COM(2019) 629 final. A Kódex fent említett 2019-es felülvizsgálata keretében a Bizottságnak évente jelentést kell tennie a rendszerek megvalósítása terén elért előrehaladásról.

Adatelemzési célra történő maximális kihasználás azonban csak akkor lesz lehetséges, amikor a tagállamok befejezik a korszerűsített behozatali és kiviteli rendszereik telepítését, és ezért olyan helyzetben lesznek, hogy a jelenlegi 16F adatelem helyett 41 adatelemet közöljenek, beleértve különösen a gazdálkodókra vonatkozó több információt is.

Az adatelemzési munka szempontjából különösen fontos elektronikus rendszerek: a *Felügyelet 3* és az *importellenőrzési rendszer korszerűsítése (ICS2)*. A nemzeti vámhatóságok által naponta közölt, uniós szintű kereskedelmi adatokat felhasználó *Felügyelet 3* elnevezésű adatelemzési és jelentéstételi platform sikeres telepítése 2018 októberében megtörtént. Két adatelemzési projekt folyamatban van: az egyik a kereskedelmi forgalom elemzésére irányul a kereskedelmi forgalomnak és a kereskedelmi forgalom változásának nyomon követése érdekében, a másik a hitelesség-ellenőrzésekre irányul a nyilatkozatokba betáplált hibás értékek kezelése érdekében. Adatelemzési célra történő maximális kihasználás azonban csak akkor lesz lehetséges, amikor a tagállamok befejezik a korszerűsített behozatali és kiviteli rendszereik telepítését, és ezért olyan helyzetben lesznek, hogy a jelenlegi 16 adatelem helyett 41 adatelemet közöljenek, beleértve különösen a gazdálkodókra vonatkozó több információt is. Ami az összes árurol és szállítmányról az Unió vámterületére történő beérkezésük előtt előzetes elektronikus adatokat gyűjtő *ICS2* rendszert illeti, a Bizottság szolgálatai befejezték a védelmi és biztonsági vonatkozású elemzési képességekkel kapcsolatos előkészítő munkát. Ezt várhatóan 2020 negyedik negyedévében terjesztik a tagállamok elé jóváhagyás céljából (az *ICS2* rendszerre vonatkozó további információkért lásd alább a 8. szakaszt („A vámunió kamatoztatása az Unió biztonságának javítása érdekében”).

b) Az Unió Vámkódexhez kapcsolódó elektronikus rendszerektől eltérő elektronikus rendszerekkel kapcsolatos munka

A jelentős számú, többi lezárult vagy folyamatban lévő informatikai projekt közül különösen az alábbiak érdemelnek említést:

- *A tarifális besorolás támogatásához kapcsolódó információs rendszerek*

Az Európai Unióban az áruk vámhatóságoknak történő bejelentésekor azokat a Kombinált Nomenklátúra (KN), illetve teljes egészében vagy részben a Kombinált Nomenklátúrán alapuló bármely egyéb nomenklátúra szerint kell besorolni. A nyilatkozatokon az import- és az exportáruk esetében közölt KN-alszám határozza meg, hogy mekkora vámtétel vagy milyen nem tarifális intézkedések alkalmazandóak, és hogyan történik az áruk kezelése statisztikai célra vagy más európai uniós szakpolitikákhoz. Egy újonnan kifejlesztett, 2019. július 1. óta alkalmazott besorolási információs rendszer (CLASS) egyetlen platformot biztosít, amelyen a besoroláshoz kapcsolódó összes információ rendelkezésre áll az importőrök támogatásához. Ezek az információk többek között a következők:

- a Vámkódexbizottság következtetései;
- besorolással kapcsolatos rendeletek;
- az Európai Unió Bíróságának határozatai;
- a Kombinált Nomenklátúra (KN) és annak magyarázatai;
- TARIC-információk.

A CLASS rendszer hozzájárul az áruk helyes besorolásához, és így a vámok helyes beszedéséhez.

- ***COPIS (a hamisítás és kalózkodás elleni rendszer)***

Folytatódott a COPIS rendszer fejlesztésével kapcsolatos munka; ez a rendszer lehetővé teszi a jogosultak számára, hogy a vámhatóságok közreműködését kérjék bizonyos szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk elleni intézkedések meghozatala érdekében. Az elmúlt két évben folytatott tevékenységek keretében többek között arra irányuló munka folyt, hogy a gazdálkodók lehetőséget kapjanak arra, hogy az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának végrehajtási adatbázisán keresztül elektronikusan nyújtsanak be kérelmet. Elemzést követően az összes kérelem benyújtásának és kezelésének elősegítése érdekében megkezdődött az uniós szellemi tulajdon-jogok kereskedői portáljának fejlesztése.

- ***A vámügyi kockázatkezelési rendszer korszerűsítése (CRMS2)***

A CRMS2 projekt célja, hogy az ellátandó különböző funkciók egyértelműbbé tétele érdekében átalakítsa a 2005-ben létrehozott CRMS rendszert. A rendszer fejlesztését jelenleg a Bizottság szolgálatai végzik egy döntés-előkészítő tanulmányt ismertető dokumentum (2016) és a tagállamok által elfogadott, jövőképet ismertető dokumentum (2018) alapján. A kezdeti és a kidolgozási szakasz lezárult, a jelenlegi szakasz a kiépítés.

- ***A Vámunió teljesítménye – Vezetői információs rendszer (CUP-MIS)***

A CUP rendszer jelenleg szisztematikus értékelést készít a tagállami vámhatóságok teljesítményéről stratégiai és szakpolitikai célkitűzések alapján. A vámügyi szempontból releváns adatok gyűjtésére, feldolgozására, hitelesítésére és bejelentésére szolgáló információs rendszer létrehozása a vámügyi tevékenységek és műveletek eredményességének, hatékonyságának és egységességének értékelésével támogatná az EU vámuniója működésének fejlesztését. Egy ilyen rendszer kifejlesztésére irányuló munka 2018-ban kezdődött meg a Bizottság szolgálatain belül, és jelenleg is folyamatban van.

- ***Intelligens és biztonságos kereskedelmi utak (SSTL)***

Az SSTL több uniós tagállam, valamint Kína és Hongkong vámhatóságai közötti kísérleti projekt, melynek célja az ellátási lánc végponttól végpontig terjedő biztonságának fokozása, valamint a részt vevő gazdálkodók számára a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése az érintett országok közötti tengeri, légi és vasúti kereskedelmi utakon. A munka különösen egy döntés-előkészítő tanulmányt és jövőképet ismertető dokumentum kidolgozásával folytatódott, amely a külső, valamint az EU-n belüli adatcserére vonatkozó üzleti folyamatok modelleket tartalmazott a tengeri adatok automatizált cseréjéhez. A kísérleti projekt státuszán túlmutató fejlesztésekhez külön jogalapra és az adatcserék automatizálására lenne szükség.

c) Hosszú távú vámügyi informatikai stratégia

A Bizottság és a tagállamok közös célkitűzése, hogy hatékonyan és a nemzeti költségvetési prioritásokkal összhangban valósítsanak meg vámügyi informatikai projekteket. E célból aktív intézkedések biztosítják annak elkerülését, hogy vámügyi elektronikus rendszerek kifejlesztése során az érdekelt felek párhuzamos erőfeszítéseket tegyenek. A meglévő rendszerek korszerűsítésének léptéke és az Unió Vámkódex végrehajtásához szükséges új informatikai rendszerek létrehozása még szükségesebbé teszi a Bizottság és a tagállamok költséghatékony erőforrás-elosztását.

A Tanács 2017. júliusi következtetései²² nyomán a Bizottság 2018 áprilisában részletes jelentést készített a vámügyi rendszerekre vonatkozó, hosszú távú stratégiáról²³. A jelentés a Tanács azon kérésére reagál, hogy vizsgálják meg az informatikai infrastruktúra kezelése céljára szolgáló állandó struktúra létrehozását, ugyanakkor újfólag hangsúlyozza a Kódex végrehajtásának folytatására, valamint a tagállamokkal és az Európai Bizottsággal való elmélyültebb együttműködésen keresztüli hatékonyságnövelés megvalósítására vonatkozó jelenlegi prioritást.

Az Európai Unió Tanácsa 2018-ban a Bizottság jelentése alapján további következtetéseket²⁴ fogadott el, amelyekben felkérte a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az érdekelt felekkel együttműködésben vizsgáljanak meg új megközelítéseket a jövőbeli vámügyi informatikai rendszerek kifejlesztésére és üzemeltetésére vonatkozóan. A Bizottság ezért 2018-ban 13 tagállam²⁵ részvételével – Észtország vezetésével – létrehozta a vámügyi informatikai rendszerek kifejlesztésére és üzemeltetésére vonatkozó új megközelítésekkel foglalkozó szakértői csoportot (ETCIT). Az ETCIT célja annak vizsgálata, hogy a jövőben hogyan fejleszthetők ki és hogyan üzemeltethetők vámügyi informatikai rendszerek, különösen az új megközelítések költség-haszon elemzésével, a kísérleti projektek figyelembevételével, az alkalmazandó jogszabályok és az irányítás tökéletesítését célzó iránymutatások kidolgozásával, valamint a jövőbeli kezdeményezésekhez tartozó közbeszerzési és finanszírozási ajánlásokkal. Az ETCIT tevékenységei 2018 októberében kezdődtek több mint 25 szakértő részvételével, és a munka jelenleg is tart.

7) Az e-kereskedelem kihívásainak kezelése

Az e-kereskedelem vámhatóságokat érintő kihívásai immár jól ismertek. Az EU-ba importált kis értékű áruk mennyisége évente 10–15 %-kal nő. A csalás kezelését mint prioritást célzó eredményes ellenőrzések alkalmazása és az ezen importárakra alkalmazandó vámok beszedése mellett a vámhatóságoknak támogatniuk kell és meg kell könnyíteniük e kereskedelmi forma fejlődését, amely nagy előnyökkel jár a vállalkozások és a polgárok számára.

– **Az e-kereskedelemre vonatkozó héacsomag.** A Bizottság szolgálatai az e-kereskedelemre vonatkozó héacsomag²⁶ végrehajtására irányuló előkészítő munkát végzik. Az e-

²² A Gazdasági és Pénzügyi Tanács 3572. ülésének eredménye, Brüsszel, 2017.7.11. Tervezet – A Tanács 13543/17. sz. következtetései a vámügyi informatikai rendszerek fejlesztésének további lépéseiről, Brüsszel, 2017.10.24.

²³ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a vámügyi informatikai stratégiáról, COM(2018) 178 final – 2018.4.11.

²⁴ 2018/C 4/02. sz. tanácsi következtetések, 2018.1.6.

²⁵ Belgium, Csehország, Ciprus, Franciaország, Olaszország, Litvánia, Málta, Hollandia, Portugália, Románia, Szlovákia és Svédország.

²⁶

A 2006/112/EK irányelv módosításáról szóló (EU) 2017/2455 tanácsi irányelv;
a 904/2010/EU rendelet módosításáról szóló (EU) 2017/2454 tanácsi rendelet;

kereskedelemre vonatkozó héacsomag hatálybalépésének hat hónappal, 2021. július 1-jéig történő elhalasztására irányuló bizottsági javaslatokat a 2020. június 24-i tanácsi közös álláspont fogadta el.

A tagállamok költségvetéséhez történő héa- és vámbeszedés biztosítása érdekében folyamatban van egy eredményes és koherens uniós vámügyi szabályozási keret bevezetése. Az Uniós Vámkodex szerinti keret szükséges kiigazításairól – többek között az informatikai fejlesztések alapját képező kiigazításokról – 2018-ban és 2019-ben részletes megbeszélések folytak a megfelelő érdekelt felekkel, és 2020 végéig minden kiigazítást el kell fogadni.

A kapcsolódó informatikai tevékenységek hat döntés-előkészítő tanulmányba kerültek. A részletes tervezés 2018 májusában bekerült az informatikai főtervbe.

A tagállamokon belüli vám- és adóhatóságok közötti szoros együttműködés a siker kulcsa. Az üzleti világ jelentős erőfeszítéseket tesz a héacsomag végrehajtására való felkészülés során. A megfelelő érdekelt felekkel egyeztetés folyt a jogszabály-tervezetekről, és részt vesznek az indokolások és az útmutatók héa- és vámügyi vonatkozásaival kapcsolatos, folyamatban lévő technikai megbeszélésekben is.

– **Postai szolgáltatások.** A Bizottság és a tagállamok ezenfelül intenzív együttműködést folytatnak az uniós postai és gyorspostai szolgáltatókkal annak biztosítása érdekében, hogy 2021-től a légi úton szállított postai és gyorspostai küldeményekben lévő árukra vonatkozóan – azok berakodása előtt – minimálisan előírt, előzetes rakományinformációkat közöljenek. . Erre az importellenőrzési rendszer korszerűsítése (ICS2) első verziójának 2021. március 15-től esedékes telepítése miatt lesz lehetőség; lásd alább.

8) A vámunió kamatoztatása az Unió biztonságának javítása érdekében

a) Importellenőrzési rendszer

– **Légiáru-védelem.** Az ICS2 egy nagy méretű rendszer, amely az érkezés előtti biztonsággal és védelemmel kapcsolatos vámügyi programot támogatja. A rendszer új platformot fog biztosítani az összes árura és szállítmányra vonatkozó előzetes elektronikus adatok gyűjtéséhez az Unió vámterületére érkezésük előtt és különböző kereskedelmi forrásokból. A Bizottság szolgálatai 2019 végéig majdnem elkészültek az ICS2 két központi összetevőjének (közös kereskedői felhasználói felület és közös adattár) kiépítésével, a fejlesztési és tesztelési munka pedig folyamatban van a rendszer első verziójának (légi gyorspostai és postai küldemények) 2021. március 15-i elindítása céljából.

Ezen első verzió működőképessé tételének összefüggésében a Bizottság az elmúlt néhány évben – a belső biztonságért és a polgári légi közlekedés védelméért felelős nemzeti hatóságokkal szoros együttműködésben – megállapodott a tagállami vámhatóságokkal a légiáru-védelem berakodás előtti kockázatelemzésére vonatkozó közös kockázati kritériumokról és előírásokról. Az e kritériumokat megállapító bizottsági végrehajtási határozat és az azt alátámasztó közös operatív útmutató elkészült a 2020 második felében esedékes elfogadás céljából.

az (EU) 282/2011 rendelet módosításáról szóló (EU) 2017/2459 tanácsi végrehajtási rendelet.

– **Jogszabály-módosítások.** A Bizottság és a tagállamok előrehaladást tanúsítottak továbbá az Unió Vám kódex szerinti jogalapnak az ICS2-höz kapcsolódó szükséges módosításai, az előzetes rakományinformációkra vonatkozó új követelményekhez kapcsolódó jogi rendelkezések többsége terén, átalakították az együttműködésen alapuló kockázatelemzést, magáról az ICS2 rendszerről pedig folyamatban van a megállapodás, és a vonatkozó végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok várhatóan 2020 folyamán kerülnek elfogadásra.

– **Adatok javítása.** Ezzel párhuzamosan részletes munka folyt és előrehaladás történt a jobb minőségű adatok új, tömeges áramlásának az ICS2 rendszer 2. verziója keretében történő bevezetése érdekében, ami a légi úton szállított összes áru érkezése előtt teljes körű információgyűjtést fog jelenteni.

– **Adatelemzési képességek.** A 2. verzióra való felkészülés összefüggésében az ICS2 védelmi és biztonsági elemzési képességek kialakításával kapcsolatos munka folyt, amelyet a tagállamoknak 2020 negyedik negyedévében kell jóváhagyniuk. Az ICS2 védelmi és biztonsági elemzési képessége – elfogadása esetén – lehetővé fogja tenni, hogy a tagállamok együttműködés keretében elemezzék az uniós szinten gyűjtött előzetes rakományadatok tömeges áramlását annak érdekében, hogy valós idejű operatív védelmi és biztonsági fenyegetési jeleket továbbítsanak, miközben az áruk az ellátási láncban keresztül haladnak (minden szállítási mód – légi, tengeri, közúti, vasúti szállítás – esetében). Mivel az elemzési képesség be fog épülni az ICS2 kommunikációs munkafolyamatába és a külső határokon végzett, vámügyi kockázatokon alapuló ellenőrzési műveletekbe (az érintett nyilatkozat mellett a jeleknek a tagállamokhoz történő elküldésével), a kockázatelemzés és az ellenőrzések eredményei minden egyes esetenél szisztematikusan visszacsatolódnak, lehetővé téve a vámügyi szakértők számára, hogy értékeljék és folyamatosan javítsák a célkiválasztást. Ez a képesség ahhoz is segítséget fog nyújtani, hogy a Bizottság a hatáskörén belül, a közös kockázatkezelési keretrendszer alapján hozzájáruljon közös kiemelt projektek létrehozásához, például a közös kiemelt ellenőrzési területekre vonatkozó intézkedésekhez, a válsághárításhoz vagy a vámpolitika értékelésének támogatásához. A tagállamokkal már folyamatban van egy kísérleti tevékenység, valamint a képesség fejlesztéséért és kihasználásáért felelős tagállami szakértők operatív csoportjának létrehozására irányuló munka.

b) Más biztonsági és határigazgatási hatóságokkal folytatott munka

– **A határőrségekkel folytatott vámügyi együttműködésről szóló iránymutatás.** A Bizottság szolgálatai 2018 decemberében új iránymutatást adtak ki a vámhatóságok és a határőrségek közötti együttműködés továbbfejlesztéséről. Az iránymutatás célja az együttműködés jelentőségének és stratégiai dimenziójának megszilárdítása, a megerősített határigazgatásra vonatkozó innovatív és fenntartható megoldások feltárása, valamint annak biztosítása, hogy mindkét hatóságnál minden szinten szoros együttműködés folyjon. Az érintett területek átfogóak, kiterjednek a szinkronizált ellenőrzésekre és a közös műveletekre, az infrastruktúra és a közbeszerzés közös tervezésére, a berendezések használatára, a képzésre, az információcserére, a kockázatelemzésre és a nyomozásokra.

– **A vámügyi együttműködés fokozása és a rendszerek interoperabilitásának javítása a biztonságért és a határigazgatásért felelős hatóságokkal.** 2019-ben az EU új szabályokat

vezetett be a bel- és igazságügy területén alkalmazott nagy méretű uniós információs rendszerek közötti interoperabilitásra vonatkozóan. Jelenleg folyamatban van a biztonsági, a határigazgatási és a migrációkezelési információs rendszerekre²⁷ vonatkozó interoperabilitási keretrendszer kidolgozása. Ezen túlmenően a Bizottság által összehívott, biztonsággal, határigazgatással és vámügyekkel foglalkozó szakértőkből álló szakértői csoport előzetesen értékelte a biztonsági és a határigazgatási rendszerek, valamint a vámügyi rendszerek interoperabilitását a biztonság és a biztonsági kockázatok értékelése területén, és 2019 februárjában ismertette megállapításait a Tanács Belső Biztonságra Vonatkozó Operatív Együttműködéssel Foglalkozó Állandó Bizottságával (COSI). Az értékelő jelentés azt ajánlotta, hogy készüljön megvalósíthatósági tanulmány a Schengeni Információs Rendszer (SIS), az Europol adatai és az importellenőrzési rendszer korszerűsítése (ICS2) közötti kapcsolatok alapos vizsgálata céljából. A jelentés a tanulmányban vizsgálandó üzemeltetési, műszaki és jogi területen felmerülő lehetséges akadályokat, problémákat és korlátozásokat is feltárta.

A jelentés ezenkívül azt ajánlotta, hogy később egy külön projekt értékelje más, esetlegesen releváns vámügyi rendszereknek, valamint a SIS és az Europol adatainak az interoperabilitását. Ebben az összefüggésben a jelentés úgy ítélte meg, hogy az ICS2 adatainak a PNR, az EUODAC, a VIS, az EES és az ETIAS adataival való interoperabilitása igen korlátozott mértékben hasznosítható. A jelentés továbbá azt ajánlotta, hogy párhuzamos szakpolitikai eszmecserére kerüljön sor annak vizsgálata céljából, hogy más bűnüldöző hatóságok milyen feltételek mellett kaphatnak – kellően indokolt esetben – hozzáférést az ICS2 adataihoz nyomozási célra.

– **Biztonsági unió:** 2018 elején az EU biztonsági uniójának mélyreható vizsgálata a vámhatóságok szervezett bűnözés elleni küzdelemben betöltött szerepére összpontosított, és rávilágított arra, hogy a vámhatóságokat a bűnüldöző hatóságokkal folytatott aktív együttműködést igénylő, egyenrangú partnerként kell elismerni.

– **EU SOCTA:** Az EU súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettségének értékelésével (EU SOCTA) foglalkozó tanácsadó csoport tagjaként a Bizottság szolgálatai aktívan hozzájárulnak ahhoz, hogy a vámhatóságok jobban részt vegyenek az EU súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettségének értékelésében. Ez az uniós szakpolitikai ciklus első lépése a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözés kezelésére (Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen; EMPACT).

Együttműködés az Europollal: A Bizottság 2018 májusában levelet írt azoknak a tagállamoknak, amelyeknek még nincs az Europolhoz kihelyezett összekötő tisztviselőjük, illetve nem rendelkeznek hozzáféréssel a Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazáshoz (SIENA). A levél felhívta a figyelmet arra, hogy ki kell használni a vámhatóságok, a rendőrség és más bűnüldöző hatóságok közötti szoros együttműködésben rejlő lehetőségeket.

²⁷ Schengeni Információs Rendszer (SIS), Europol Információs Rendszer (EIS), határregisztrációs rendszer (EES), Vízuminformációs Rendszer (VIS), Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS), európai ujjnyomat-azonosító rendszer (EUODAC), Harmadik Országbeli Állampolgárok Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszere (ECRIS-TCN).

9) A nemzetközi kapcsolatok elmélyítése

A Bizottság felel a vámügyi kérdésekkel kapcsolatos megállapodások tárgyalásáért és a végrehajtásuk biztosításáért, akár célzott megállapodások, mint például a vámügyi együttműködési és kölcsönös igazgatási segítségnyújtási megállapodások, akár vámügyi elemeket tartalmazó átfogóbb megállapodások, mint például a néha gazdasági partnerségi megállapodásnak nevezett szabadkereskedelmi megállapodások. A Bizottság továbbra is intenzív munkát végzett ezen a területen 2018-ban és 2019-ben. Az általános célkitűzés a jogszerű kereskedelem megkönnyítése, ugyanakkor a jogellenes kereskedelem elleni küzdelmet és a csalás elleni küzdelmet célzó, eredményes és hatékony ellenőrzések biztosítása.

– **Árutovábbítás.** A Bizottság szolgálatai az EU nevében hozzájárultak az eTIR nemzetközi árutovábbítási eljárásra vonatkozó jogi keretre irányuló munkához, amelyről az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) ²⁸ állapodott meg 2019 októberében egy évtizedig tartó előkészítő munkát és kihívást jelentő nemzetközi tárgyalásokat követően. A munka elő fogja készíteni a jogi utat az elektronikus árutovábbítási eljáráshoz, és a TIR-egyezményt összhangba fogja hozni az üzleti igényekkel és az EU vámpolitikájával. Hivatalos elfogadása a tervek szerint 2020 elején várható.

– **A biztonsági vámintézkedésekről Norvégiával és Svájccal kötött megállapodások.** Az e megállapodások módosítására vonatkozó eszmecserek 2019-ben kezdődtek annak érdekében, hogy a külső határokon alkalmazott biztonsági intézkedések egyenértékűsége biztosított legyen az Unió Vámkodekx szerinti megerősített kockázatkezelési keretrendszerrel összhangban, és ezeknek a megállapodásoknak az ICS2 2021 márciusában esedékes telepítésével kell hatályba lépniük.

– **A pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény (PEM-egyezmény).** 2019-ben a PEM-egyezmény szerződő feleivel folytatott több évnyi tárgyalást követően felülvizsgált származási szabályok elfogadására került sor. A Tanács a regionális egyezménnyel létrehozott vegyes bizottságban az Európai Unió nevében képviselendő álláspontokról szóló határozatot fogadott el és jóváhagyta az új szabályokat. A regionális egyezmény felülvizsgált származási szabályai korszerű és kereskedelembarát szabályokról rendelkeznek, amelyek több és jobb lehetőséget teremtenek a regionális integrációra az EU határain kívül, ezáltal előmozdítják a kereskedelmi forgalmat és az ellátási láncokat, ugyanakkor kedveznek az uniós vállalkozások és fogyasztók számára. A felülvizsgált szabályok alkalmazása átmeneti jelleggel kezdődik meg az erre hajlandó szerződő felek között. A pán-euromediterrán származási szabályok jelenleg az uniós preferenciális kereskedelemnek kb. 60 %-ára irányadóak.

– **Az euromediterrán társulási megállapodások kereskedelmi és vámügyi fejezeteinek végrehajtása.** A Bizottság szolgálatai a rendszeresen összehívott, illetékes albizottságokban aktívan részt vevő partnerekkel (Algériával, Egyiptommal, Jordániával, Libanonnal,

²⁸ <https://www.unece.org/trans/bcf/etir/welcome.html>

Marokkóval, Tunéziával és Palesztinával) kötött euromediterrán társulási megállapodások kereskedelmi és vámügyi fejezeteinek végrehajtásához is hozzájárultak.

– **EU–Marokkó megállapodás.** Ez a megállapodás, amely az EU–Marokkó Társulási Megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvét módosítja, 2019. július 19-én lépett hatályba, és a marokkói termékekre biztosított vámkedvezményeket kiterjesztette a Nyugat-Szaharából származó termékekre. A fenti megállapodás hatásának vizsgálata érdekében a Tanács 2020-ban a Marokkóval folytatott információcsere feltételeire vonatkozó meghatalmazást fogadott el.

– **A nyugat-balkáni országokkal kötött stabilizációs és társulási megállapodások végrehajtása: segítségnyújtás a tagjelölt országok számára.** A kétoldalú szabadkereskedelmi megállapodásokon kívül a stabilizációs és társulási megállapodások szoros regionális és kétoldalú együttműködést irányoznak elő. Az alkalmazott eszközök közé tartozik a szóban forgó országoknak a *Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodással* való együttműködése, a Vám 2020 programban való részvétel, valamint az országok támogatása a vámügyek korszerűsítése során. Montenegró és Szerbia jelenleg a 29. fejezet szerinti teljesítménymérő referenciaértékek teljesítésére törekszik. A vámügyi vívmányokat a csatlakozási tárgyalások megindítására vonatkozó ideai határozat előtt ismertették Albániával és Észak-Macedóniával. A Bizottság 2019-ben kiadta Bosznia-Hercegovina tagság iránti kérelmével kapcsolatos véleményét, és 2019-ben végrehajtotta az első vámügyi megfigyelő missziót Pristinában.

– **EU–Törökország vámunió.** A vámunió lehetséges korszerűsítésére vonatkozó tanácsi álláspont változatlan maradt, ami azt feltételezi, hogy a megállapodás lehetséges felülvizsgálata terén nem történhetett előrehaladás. A Bizottság szolgálatai szorosan nyomon követik a kiegészítő vámokat és Törökország által előírt további származási igazolások benyújtására irányuló kérelmet, ami az egyik legtöbb aggodalomra ad okot az EU–Törökország vámunió helyes megvalósítása során.

– **EU–Andorra, EU–San Marino és EU–Monaco társulási megállapodás.** A Tanács meghatalmazása alapján az EU jelenleg társulási megállapodásra irányuló tárgyalásokat folytat az Andorrai Hercegséggel, a Monacói Hercegséggel és San Marino Köztársasággal; a megállapodás az Európai Gazdasági Térség nem uniós tagjai számára biztosított hozzáféréshez hasonló hozzáférést biztosít számukra az uniós belső piachoz. A 2015 márciusában indult tárgyalások a belső piaci négy alapszabadsághoz kapcsolódó összes technikai fejezetre kiterjednek. Az áruk szabad mozgásával és a vámügyekkel kapcsolatos tárgyalások jelentősen előrehaladtak az elmúlt három évben, és 2020–2021-ben is folytatódnak.

– **Keleti partnerség.** A Bizottság szolgálatai tevékenyen hozzájárultak az *Ukrajnával, Moldovával és Grúziával* kötött mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás adó- és vámügyi fejezeteinek végrehajtásához. A Bizottság szolgálatai vámügyi albizottságokat szerveztek és adóügyi albizottságokban vettek részt, és egyértelmű útmutatással szolgáltak a partnerek jogszabályainak az uniós joggal való harmonizációjára vonatkozóan. A vámügyi fejezetekről megállapodás jött létre, és e fejezetek lezárultak Üzbegisztánnal és Azerbajdzsánnal a megerősített partnerségi és együttműködési megállapodásra irányuló, folyamatban lévő tárgyalásokkal összefüggésben. 2019-ben a Tanács megbízta a Bizottságot, hogy kezdeményezzen vámügyi együttműködési és kölcsönös igazgatási segítségnyújtási megállapodásra irányuló tárgyalásokat Fehéroroszországgal.

Vámigazgatások Világszervezete. Az EU (a Bizottság) és a tagállamok az Uniós Vámkodeks és más vámügyi vonatkozású uniós szakpolitikák előírásainak előmozdításával aktívan részt vettek a Vámigazgatások Világszervezeténél (WCO) folytatott eszmecserekből. Ez különösen a felülvizsgált Kiotói Egyezmény átfogó felülvizsgálata, a határokon átnyúló kereskedelemre vonatkozó szabvány-keretrendszer, valamint a digitális vámügyintézés és az adatelemzés tekintetében volt jellemző. Ezenkívül jelentős szerepet tölthettek be például a WCO globális kereskedelembiztonsági és -könnyítő szabvány-keretrendszerében (SAFE) és a Harmonizált Rendszer (HR) Bizottsághoz hasonló testületekben.

Uniós szabadkereskedelmi megállapodások. 2018-ban és 2019-ben folytatódott az annak biztosítására irányuló munka, hogy az EU által kötött nemzetközi megállapodások vámügyi vonatkozásainak tárgyalása és végrehajtása megfelelő legyen. Az EU–Japán gazdasági partnerségi megállapodás 2019. február 1-jén, az EU–Szingapúr szabadkereskedelmi megállapodás pedig 2019. november 21-én lépett hatályba. Vietnámmal 2019. június 30-án került sor szabadkereskedelmi megállapodás aláírására. A Mercosur-államokkal (Argentínával, Braziliával, Paraguay-jal és Uruguay-jal) is létrejött egy kereskedelmi megállapodásra irányuló politikai megállapodás 2019 júniusában. Az EU lezárta az Elefántcsontparttal és Ghánával létrehozandó gazdasági partnerségi megállapodások szempontjából ugródeszkát jelentő, származási szabályokról szóló jegyzőkönyvekre irányuló tárgyalásokat. Lezárta továbbá az EU, valamint a kelet- és dél-afrikai államok, illetve az EU és a csendes-óceáni államok közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodások származási szabályokról szóló jegyzőkönyveinek technikai módosításaira irányuló tárgyalásokat. A Chilével, Ausztráliával, Új-Zélanddal és Indonéziával létrehozandó szabadkereskedelmi megállapodásokra irányuló tárgyalások folytatódtak. Az EU, valamint a kelet- és dél-afrikai államok közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás korszerűsítése 2019-ben kezdődött el.

Ami a végrehajtást illeti: rendeződtek a Japánnal létrejött gazdasági partnerségi megállapodás végrehajtása során felmerült kezdeti nehézségek, amelyek veszélyeztették a vámkedvezmények helyes alkalmazását. A származási szabályok ellenőrzési eljárásairól szóló egyetértési megállapodásról Koreával folytatott megbeszélések lezárultak, és az egyetértési megállapodás hivatalos elfogadására 2020-ban kerül sor. A Kanadával kötött megállapodás zökkenőmentes végrehajtását biztosító, 2017. szeptember 21-én kezdődött munkát az EU–Kanada vám-együtműködési vegyes bizottság 2018. június 22-én, Brüsszelben tartott, pozitív kimenetelű negyedik ülése bizonyította. Ezt követően a megbeszélések eredményeként került az EU és Kanada engedélyezett gazdálkodói (AEO) programjainak kölcsönös elismerésére. Ezen túlmenően a vám-együtműködési vegyes bizottságok más szabadkereskedelmi megállapodásokkal és vámügyi együtműködési és kölcsönös igazgatási segítségnyújtási megállapodásokkal kapcsolatos üléseket tartottak e megállapodások eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében. Ennek keretében Kínával (a szellemi tulajdon-jogokról, a csalás elleni küzdelemről és az ellátási lánc biztonságáról), Hongkonggal (a szellemi tulajdon-jogokról), Közép-Amerikával, valamint Kolumbiával, Peruvál és Ecuadorral került sor ülésekre. Kína esetében a Bizottság elindította a jelenlegi EU–Kína vámügyi együtműködési és kölcsönös igazgatási segítségnyújtási megállapodás értékelését.

– **Nyomonkövetési tevékenységek.** Az EU pénzügyi érdekeinek védelme, valamint az EU és a preferenciális rendelkezések hatálya alá tartozó harmadik országok közötti tisztességes kereskedelem biztosítása érdekében a Bizottság szolgálatai folytatták a származási szabályok és a preferenciális rendelkezésekre vonatkozó eljárások végrehajtásának nyomon követését. A preferenciális származási szabályok betartásának nyomon követése az Unió hitelességét is erősíti a szabadkereskedelmi megállapodások tárgyalása során.

– **Regisztrált exportőrök rendszere.** E rendszer telepítése folytatódott, egyre több kedvezményezett részesült a Bizottság által tartott egyedi képzésben.

– **Kötelező érvényű vámérték-megállapítási információk.** A vámérték-megállapításról és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodások rendelkezései, valamint az EU által kötött számos szabadkereskedelmi megállapodás alapján folytatódott a kötelező érvényű vámérték-megállapítási információkhoz kapcsolódó határozatok Unión belüli létrehozására vonatkozó elméleti folyamat. A kötelező érvényű vámérték-megállapítási információk fontos szerepet töltenek be a nemzetközi kereskedelem megkönnyítésében, a kereskedők számára az áruk értékének kiszámíthatóbbá tételében, ugyanakkor segítik a vámhatóságokat a hatékony és eredményes ellenőrzések biztosításával kapcsolatos feladatuk során.

IV. KÖVETKEZTETÉS

Ezzel a jelentéssel a Bizottság szolgálatai eleget tettek az első kétéves jelentésről szóló, 2019. január 25-i tanácsi következtetésekből a Tanács által megfogalmazott azon kérésnek, hogy újabb kétéves jelentésben számoljanak be a vámunió irányításához kapcsolódó kilenc kiemelt területen bekövetkezett fejleményekről.

Melléklet: jogszabályok, programok és elektronikus rendszerek

a) A vámhatóságok által végrehajtott jogszabályok

1) A 2016 óta alkalmazandó Uniós Vámkódex, valamint a felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusai²⁹ a vámunióon belül a vám-árnyilatkozatokra, a vámeljárásokra és a vámalakításokra irányadó legfontosabb keretjogszabályok. A Kódex a felülvizsgált Kiotói Egyezményvel összhangban a nagyobb jogbiztonságot és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését, valamint az EU és a tagállamok pénzügyi és gazdasági érdekeinek hatékonyabb védelmét és az uniós polgárok védelmének és biztonságának hatékonyabb megóvását célzó szabályokat vezet be. Célja különösen, hogy új és korszerűsített, egymással összekapcsolt elektronikus rendszerekkel működő, papírmentes és teljesen automatizált vámunió valósuljon meg az összes vámalakítás elvégzéséhez. Az Uniós Vámkódex, valamint a felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusai már eredményesen működnek, és előnyeik teljes mértékben 2025 után jelentkeznek majd, amikor a tizenhét kapcsolódó elektronikus rendszer bevezetésre kerül. A Bizottság rendszeres megbeszéléseket tart a tagállamokkal és a vállalkozói szövetségekkel a feltárt esetleges problémák megoldásának megtalálása érdekében, és ennek eredményeként a jogalkotási csomag több módosítását elfogadta.

2) A vámunió a vámterületen belül és számos harmadik országgal is árutovábbítási megállapodásokat feltételez. Az árutovábbítás az az eljárás, amely lehetővé teszi a behozatalra alkalmazandó vámok, adók és kereskedelempolitikai intézkedések ideiglenes felfüggesztését, ezáltal lehetővé teszi, hogy ne a vámterületre történő beléptetés helyén, hanem a rendeltetési helyen kerüljön sor vámkezelési alakításokra. Az uniós tagállamok között alkalmazandó árutovábbítási eljárás Andorrára és San Marinóra is vonatkozik. Az egységes árutovábbítási eljárásról szóló, módosított 1987. évi egyezmény³⁰ értelmében négy EFTA-országgal (Izlanddal, Liechtensteinnel, Norvégiával és Svájcjal), Szerbiával, Észak-Macedóniával és Törökországgal vannak érvényben árutovábbítási megállapodások. Az Egyesült Királyság esetében biztosított az egységes árutovábbítási eljárás működése, mivel az Egyesült Királyság 2019. január 30-án letétbe helyezte az egyezményhez történő csatlakozásáról szóló okmányát. Az EU-nak ezenkívül csaknem 60 olyan országgal van árutovábbítási megállapodása, amelyek aláírták az 1975. évi árutovábbítási egyezményt (TIR-egyezmény³¹).

3) Az EU vámterületére történő ideiglenes behozatal annak a mintegy 70 országnak engedélyezett, amelyek aláírták a Vámigazgatások Világszervezetének (WCO) az áruk ideiglenes behozataláról szóló, 1990. évi isztambuli egyezményét³².

²⁹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/union-customs-code/ucc-legislation_en

³⁰ Az EU–EFTA egységes árutovábbítási vegyes bizottság 1/2016 határozata (2016. április 28.) az egységes árutovábbítási eljárásról szóló, 1987. május 20-i egyezmény módosításáról [2016/858].

³¹ <http://www.unece.org/tir/system/history/tir-history.html>

³² <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?redirect=true&treatyId=533>

4) A vámok, a hea és a jövedéki adó beszedésétől eltérő sokrétű feladataik ellátása során a vámhatóságok az EU határain több mint 60 uniós jogszabályt hajtanak végre a polgárok, a környezet és az egységes piac integritásának védelme érdekében. E jogszabályok például állategészségügyi, egészségügyi, növényegészségügyi, mezőgazdasági és környezetvédelmi rendeletek, valamint a termékbiztonságról és a megfelelésről szóló jogszabályok.

5) Az 515/97/EK rendelet a legfontosabb jogi eszköz, amely a vámcsalás ellen a tagállamok közötti együttműködés és információcsere révén folytatott küzdelmet célozza. Az uniós tagállamok a kockázatokra vonatkozó információkra vonatkozóan az Uniós Vámkódex szerint előírt vámügyi kockázatkezelési rendszer keretében is folytatnak információcsere.

6) A vámhatóságok információt cserélnek más országokkal annak érdekében, hogy az EU és más országok közötti vámügyi együttműködési megállapodások keretében biztosítsák a vámügyi rendelkezéseknek való megfelelést és a bevételek hiánytalan beszedését.

b) Vámügyi programok

A vámhatóságok az uniós vámügyi cselekvési programok eszközei, módszerei és finanszírozása segítségével működnek együtt egymással és cserélik ki bevált gyakorlatokat. Az együttműködés együttes fellépések, valamint informatikai és humán kapacitásépítés keretében zajlik.

Az EU pénzügyi érdekeinek védelme érdekében különböző szempontok, eszközök és költségvetések alkalmazásával két uniós cselekvési program finanszírozza a vámhatóságok közötti együttműködést: a Vám 2020 program és a Herkules II/III program.

A Vám 2020 program célja, hogy a belső piac megerősítése érdekében a részt vevő országok közötti együttműködés keretében támogassa a vámunió működését és korszerűsítését. Költségvetésének több mint [85 %-a] (folyó árakon: 522 millió EUR) a vámügyi elektronikus rendszerekre van elkülönítve, amely összeg e rendszerek uniós részeinek fejlesztését, üzemeltetését és karbantartását fedezi. A költségvetés fennmaradó részét együttműködésen alapuló megközelítésekre, mégpedig együttes fellépésekre (például projektszövetkezetekre és szakértői csoportokra) és képzési tevékenységekre (például tanfolyamokra, humán kompetenciaépítésre) fordítják.

Az Európai Csalás Elleni Hivatal által igazgatott Herkules program az uniós költségvetést érintő szabálytalanságok, csalás és korrupció elleni küzdelmet célzó intézkedésekkel védi az EU pénzügyi érdekeit.

E programok 2020 utáni meghosszabbítására irányuló javaslatok szerepelnek a 2020 végén elfogadandó többéves pénzügyi keretben. A jövőbeli vámügyi program célja a vámügyi elektronikus rendszerek továbbfejlesztése és a tematikus vagy földrajzi alapú operatív együttműködés fokozása.

c) Vámügyi elektronikus rendszerek

A vámunióra a létrehozása óta számos digitális korszerűsítési intézkedés irányult. Az árutovábbítási eljárások digitális kezelésére szolgáló – az elektronikus üzenetek cseréjére létrehozott első uniós rendszeren alapuló – új rendszer bevezetésével az 1990-es évek végén jelentős áttörés következett be. Azóta sok más elektronikus rendszert hoztak létre. Napjainkban a vám-árunyilatkozatok közel 100 %-ának digitális a kezelése.

A vámügyi informatikai munkateher kulcsfontosságú eleme egyes meglévő elektronikus rendszerek korszerűsítése, valamint az Uniós Vámkódex szerinti összes vámalakíság kezelését célzó új rendszerek kifejlesztése. Az összesen 17 korszerűsített vagy új rendszer elkészítésének határideje legkésőbb 2025 vége. Az elektronikus rendszerek 14 transzeurópai rendszerből (melyek közül néhány uniós és nemzeti összetevőket egyaránt tartalmaz) és a következő három, tisztán nemzeti rendszerből állnak:

Transzeurópai rendszerek

1. *Vámhatósági határozatok*: E projekt célja a vámhatósági határozat iránti kérelemre, a határozathozatalra és a határozatok kezelésére vonatkozó folyamatok EU-n belüli összehangolása.
2. *Kötelező érvényű tarifális felvilágosítás (KTF)*: A KTF-adatbázisban hoznak nyilvánosságra minden olyan határozatot, amely felvilágosítással szolgál a gazdálkodók számára azzal kapcsolatban, hogy a vámhatóság az általuk importálni vagy exportálni szándékozott árukra milyen vámtarifaszámot fog alkalmazni. E projekt célja a transzeurópai kötelező érvényű tarifális felvilágosítási rendszernek az Uniós Vámkódexszel és annak rendelkezéseivel összhangban történő korszerűsítése (például az érvényességi időtartam változásai). A projekt szorosan kapcsolódik az alább ismertetett Felügyelet 3 rendszerhez.
3. *Az engedélyezett gazdálkodók (AEO) rendszerének korszerűsítése*: A projekt célja az AEO-kérelmekkel és -engedélyekkel összefüggő üzleti folyamatok javítása, figyelemmel a Kódex jogi rendelkezéseinek változásaira.
4. *Automatizált kiviteli rendszer (AES)*: E projekt a Kódex kivitelre és kiléptetésre vonatkozó követelményeit hajtja végre, és két összetevőből áll: egy transzeurópai (AES) és egy nemzeti összetevőből (a nemzeti kiviteli rendszerek korszerűsítése).
5. *Az új számítógépesített árutovábbítási rendszer (NCTS) korszerűsítése*: E transzeurópai projekt célja az EU-n belül az árutovábbítási eljárásokat és a TIR-eljárás keretébe tartozó árumozgások ellenőrzését automatizáló, meglévő rendszer korszerűsítése.
6. *A regisztrált exportőrök rendszere (REX)*: A REX projekt célja egy olyan rendszer megvalósítása, amely naprakész és teljes körű tájékoztatást nyújt a nem uniós országokban letelepedett, az EU-ba preferenciális rendelkezések alapján árukat exportáló, regisztrált exportőrökről.
7. *A gazdálkodók nyilvántartási és azonosító rendszere, 2. alrendszer (EORI2)*: E projekt célja az uniós és a harmadik országbeli gazdálkodókat nyilvántartó és azonosító, meglévő transzeurópai EORI-rendszer korszerűsítése.

8. *Biztosítékkezelés (GUM)*: E projekt célja a különböző típusú biztosítékok eredményes és hatékony kezelésének biztosítása. A projektnek transzeurópai és nemzeti összetevője is van.
9. *Adatlapok (INF) különleges eljárásokhoz*: E projekt célja egy új transzeurópai rendszer kifejlesztése a tagállamok vámhatóságai közötti igazgatási együttműködéshez és a szabványosított információcseréhez.
10. *Felügyelet 3*: E projekt célja a Felügyelet 2+ rendszer annak érdekében történő korszerűsítése, hogy a jobb vámkockázat-elemzéshez, a csalás elleni küzdelemhez, a szakpolitika tervezéséhez, a piacelemzéshez, a vámkezelés utáni ellenőrzésekhez és statisztikai célokra lehetővé tegye a nyilatkozatokból származó, meglévő és jövőbeli adatelemek elemzését és jelentését.
11. *Az importellenőrzési rendszer korszerűsítése (ICS2) az ellátási lánc beléptetési biztonságának megerősítéséhez*: A projekt célja a meglévő importellenőrzési rendszert felváltó, új transzeurópai rendszer létrehozása. Az elsődleges célkitűzés az ellátási lánc biztonságának megerősítése az előzetes rakományinformációk cseréjének optimalizálásával, valamint a védelmi és biztonsági folyamatok és/vagy az adatminőség hiányosságainak a kockázatelemzés javítása érdekében történő kezelésével.
12. *Behozatalra vonatkozó központi vámkezelés (CCI)*: A projekt célja egy olyan transzeurópai rendszer létrehozása, amelynek segítségével a kereskedők az ugyanazon vámigazgatáson belüli behozatalaik tekintetében központosíthatják a vámárunyilatkozataik benyújtását, miközben az árut fizikailag másik tagállam(ok)ban állítják vám elé.
13. *Az uniós státus igazolása (PoUS)*: A projekt célja, hogy egy új transzeurópai rendszert hozzon létre az uniós státus igazolására vonatkozó elektronikus dokumentumok tárolása, kezelése és lekérdezése céljából.
14. *Felhasználók egységes kezelése és digitális aláírások – UUM&DS (a kereskedők közvetlen hozzáférése az európai információs rendszerekhez)*: Az UUM&DS projekt célja egy olyan rendszer megvalósítása, amely a kereskedők számára közvetlen és harmonizált hozzáférést biztosít az EU egészére kiterjedő új szolgáltatásokhoz, többek között a központi szolgáltatásokhoz.

Nemzeti rendszerek

15. *A nemzeti importrendszerek korszerűsítése*: A projekt célja a Kódex minden olyan eljárási és adatkövetelményének végrehajtása, amely a behozatal területéhez kapcsolódik. A projekt a nemzeti vámárunyilatkozat-feldolgozó rendszerekre és más kapcsolódó rendszerekre terjed ki.
16. *Érkezési értesítés, vám elé állításról szóló értesítés, átmeneti megőrzés*: E projekt célja a szállítóeszköz érkezésére vonatkozó értesítéssel, az áruk vám elé állításával és az átmeneti megőrzési árunyilatkozattal kapcsolatos folyamatok meghatározása, valamint a tagállamokban a harmonizáció támogatása.

17. *Különleges eljárások*: E projekt célja a különleges eljárások Unión belüli felgyorsítása, előmozdítása és összehangolása közös üzleti folyamatok modellek biztosítása révén.

A vámhatóságok támogatását és/vagy az importőrök és exportőrök segítségét célzó többi vámügyi elektronikus rendszer hosszú listájából ez a dokumentum a következőket említi:

TARIC (az Európai Unió integrált vámtarifája): Ez egy többnyelvű adatbázis, amely az uniós vámtarifához, kereskedelmi és mezőgazdasági jogszabályokhoz kapcsolódó összes intézkedést egybegyűjti.

COPIS (a hamisítás és kalózkodás elleni információs rendszer): A rendszernek az a célja, hogy a jogosultak és a tagállami vámigazgatási szervek, valamint minden tagállami vámhivatal közötti együttműködés és információcsere javítása révén fokozza a szellemi tulajdon-jogok védelmét.

Csalás Elleni Információs Rendszer (AFIS): Ez a biztonságos rendszer lehetővé teszi a tagállamok számára a vámjogszabályok megsértésével kapcsolatos információk egymással és a Bizottsággal történő kicserélését.

Kockázatkezelési elektronikus rendszer: A kockázatokra vonatkozó információk tagállamok közötti, valamint a Bizottság és a tagállamok közötti valós idejű elektronikus cseréjének támogatására szolgáló elektronikus vámügyi kockázatkezelési rendszer (CRMS) 841 vámhivatalt köt össze, többek között az összes nemzetközi kikötőt és repülőteret, a fontosabb szárazföldi határállomásokat és az összes nemzeti kockázatkezelési központot.